

Edice Miscellanea iuridica sv. 6

**Glosář výrazů a zkratek
rozhodčího řízení a ADR**

Pražské sdružení Jednoty českých právníků

Edice: Miscellanea iuridica sv.6

Glosář výrazů a zkratek rozhodčího řízení a ADR

autor : Pierre A. Karrer,

čestný předseda Švýcarského sdružení pro arbitráž

přeložil : JUDr. Vojtěch Trapl

Pražské sdružení Jednoty českých právníků
Praha 2007

Glosář

Výrazů a zkratek rozhodčího řízení a ADR

A: anglicky F: francouzsky D: německy Esp: španělsky I: italsky L: latinsky

NL: holandsky

- = stejný, také nazývaný ...
- : znamená...
- výraz, který je uveden v Glosáři. Viz...
- (1), (2) různé významy (někdy jeden více specifický zahrnující druhý) u stejné položky. Například →ADR.
- ⊕ výraz, který je upřednostňován, protože je mezinárodně obecně užíván
- ⊗ výraz, který by se neměl používat, protože je nesprávný, zavádějící, neobvyklý anebo příliš hovorový, pro různé lidi má různé významy nebo se může zdát být urážlivý.

A

AAA = American Arbitration Association (Americké sdružení pro rozhodčí řízení), vůdčí instituce pro rozhodčí řízení v USA. Pětí sdružení byla vydána (a) Pravidla rozhodčího řízení s cizím prvkem (International Arbitration Rules), (b) další pravidla, (c) Etický kodeks rozhodce v obchodních sporech (Code of Ethics for Arbitrators in Commercial Disputes) 1977, ve spolupráci s →ABA, etický kodeks byl novelizován v roce 2005 /www.adr.org/ →ICDR.

ABA = American Bar Association. www.abanet.org

abuse of right = abus de droit (F) = Rechtsmissbrauch (N) = abuso de derechos (Esp)
→občanskoprávní (Civil Law) koncept (2) →estoppel, zásadě „venire contra factum proprium“ (L), nebo →fraus legis (L); **zneužití práva.**

ACIARB = diplomovaný člen (→associate) institutu rozhodců (→Chartered Institute of Arbitrators)
acte de mission (F) = příprava projednání sporu = acta de misión (Esp) = →terms of reference (1)
action to set aside = plea in nullity: soudní prostředek k dosažení zrušení rozhodčího nálezu ze zákonných stanovených důvodů (→public policy (A), ordre public (F)) (2) →vacatur (L), **žaloba na zrušení rozhodčího nálezu**

ad hoc arbitration: rozhodčí řízení, v němž nepůsobí žádná stálá instituce pro rozhodčí řízení s vyjimkou jmenovacího místa (→appointing authority). Strany mohou dohodnout působnost pravidel rozhodčího řízení (→arbitration rules) určených pro ad hoc rozhodčí řízení jakými jsou např. Pravidla pro rozhodčí řízení UNCTRAL (→UNCTRAL Arbitration Rules) (c) nebo →CPR. Je nutno se vyvarovat quasi rozhodčího řízení (→copy-cat arbitration). **Protiklad** institucionální rozhodčí řízení (→institutional arbitration), organizované rozhodčí řízení (→administered arbitration), **rozhodčí řízení ad hoc**

ad hoc panels of CAS: při sportovních hrách, např. olympijské hry, působí specializované senáty (→panels) jmenované →CAS, k rozhodování nálehařových případů. *Pozn.* jedná se o

institucionální (→institutional), nikoli o rozhodčí řízení pouze pro ten který konkrétní případ (→ad hoc), **ad hoc CAS rozhodčí senáty**

ad valorem (L): určení výše nákladů (→assessment of costs) **podle hodnoty sporu** (→amount in dispute).

additional award: rozhodčí nález (→award), který ponechává předcházející rozhodčí nález v platnosti, nález pouze vykládá anebo doplňuje, **doplnující rozhodčí nález**

Additional Facility: pomocná pravidla pro smířčí řízení (konciliaci) a pro investiční rozhodčí řízení (→investment arbitration) za pomoci Mezinárodního střediska pro řešení sporů z investic (→ICSID = International Center for Settlement of Investments Disputes), jinak mimo působnosti Úmluvy ICSID (→ICSID Convention = Úmluva o řešení sporů z investic mezi státy a občany druhých států), jako zvláštní rozhodčí pravidla (→arbitration rules).

adjudication: (1) rozhodování sporu v soudním řízení (→litigation) anebo v rozhodčím řízením (→arbitration). (2) specificky v Anglii předběžné (→preliminary), často zkrácené (→summary) řešení sporu, které může být splněno, ale které může být i nadále předmětem dalšího soudního řízení (→litigation) anebo rozhodčího řízení (→arbitration), **soudní rozhodnutí**

administering proof ⊕ = marshalling proof ⊕ = (→taking of evidence ⊕); **dokazování**

administered arbitration: jeden z typů institucionálního rozhodčího řízení (→institutional arbitration), kde instituce určuje sídlo konání rozhodčího řízení, počet rozhodců, jmenuje rozhodce, spravuje finanční stránku rozhodčího řízení a vykonává omezenou kontrolu kvality rozhodčího nálezu (→award). **Příkladem** rozhodčí řízení ICC (→ ICC arbitration), **organizované rozhodčí řízení**

administrative conference: v rozhodčím řízení AAA (→AAA arbitration), neformální předběžná telekonference mezi sekretářem případu (→case officer) a stranami.

ADR = Alternative Dispute Resolution: (1) v Evropě, nezávazné „smírné“ (amicable) řešení sporu (→dispute resolution) prostřednictvím třetí strany, které nezahrnuje rozhodčí řízení (→arbitration). (2) ve Spojených státech amerických jakékoli řešení sporu (→dispute resolution) prostřednictvím třetí strany, mimo soudní řízení, včetně rozhodčího řízení (→arbitration), **alternativní řešení sporů**

advance on costs ⊕ = **deposit** ⊕: platba strany nebo stran na účet rozhodčího řízení na poplatek za rozhodčí řízení, na výlohy rozhodčího řízení (→arbitration costs and fees), na odměnu znalce jmenovaného soudem (→tribunal-appointed expert), **záloha na náklady**

adversarial system: (1) sporné řízení, kdy okolnosti případu musí být rozhodčímu soudu předloženy stranami. **Protiklad** vyšetřovací (inkvizitční) systém (→inquisitory system). (2) kontraktorní systém (1) (→contractaire (F)).

adverse inference: pokud strana nepředloží určitý důkaz anebo zabrání jeho provedení (→taking), platí domněnka, že důkaz byl v rozporu s jejími zájmy. Viz čl. 9 Pravidla IBA o řízení (→IBA Rules of Evidence), **domněnka opaku**

advocate: právní zástupce (lawyer) nebo (→barrister) který v Anglii a Walesu zastupuje stranu před soudem, **advokát.**

affidavit (L): v rozhodčím řízení, nahrazeno nepřisěznou svědeckou výpovědí (→witness statement), **pisemné místopřisězné prohlášení**

agreement: dohoda stran (často písemná), zakládající smluvní (1) vztah (→contractual relationship).

agreement to arbitrate: rozhodčí doložka (→arbitration clause) nebo rozhodčí smlouva (→arbitration agreement), **dohoda o rozhodčím řízení**

agreed bundle: (v anglické praxi) přípravný spis, často rozsáhlý, vypracovaný a předložený stranami ve sporu společně a obsahující podstatné skutečnosti, mezi stranami nesporné.

agreed terms: →consent award.

allegation: skutečnosti předložené stranou, které hodlá prokázat, **tvrzení strany**

allocation of costs: rozdělení nákladů; určení, kdo nese jaké náklady řízení.

alternative: stánoviško, argument, žalobní petič, **podpůrný (subsidiary)**

alternative dispute resolution →ADR.

amendment to an award: **dotatek** rozhodčího nálezů: (1) obvykle, doplnění již vyhlášeného nálezů.

(2) dodatečný rozhodčí nález (→additional award), ponechávající předchozí rozhodčí nález beze změny.

amiable compositeur (F): rozhodce (popř. jiná vhodná osoba), povolány ke smírnému řešení věci →amiable composition (F).

amiable composition (F): (1) →ex aequo et bono (L), (2) obzvláště (ve Francii), postup vedoucí ke smírnému řešení na základě použitelného práva (applicable law) způsobem →ex aequo et bono (L), **smírné urovňování věci**

amicable settlement: →settlement(1).

amicus brief (L): písemné podání nezúčastněné strany ve sporu, zvané →**amicus curiae** (L), předkládané soudu (→forum) (L).

amount in dispute = sum in dispute: částka, o kterou je veden spor; jistina (1) která je mezi stranami sporná, na základě žalobního návrhu (→prayers for relief). Žaloba na určení (→declaratory relief) nebo návrh na vydání usnesení (→orders) (2) musí být k tomu účelu vyjádřen v penězích, **sporná částka**

a-national arbitration = →delocalized arbitration.

an debatur (L): dluh, dlužná jistina (→principle) (2)obvykle v penězích, často náhrada škody. *Opak* →quantum debatur (L).

Anglo-American = **Anglo-Saxon** (A, obvykle F), →common law(2).

annulment = setting aside = vacatur (L), →action to set aside.

answer = counter-memorial = réponse (F) = Klageantwort (D) = Klageerwidmung (D) = contestación (Esp.): úvodní →brief (podání) →respondent (žalovaného), **žalobní odpověď**

anti-arbitration injunction, anti-suit injunction: →preliminary measure = předběžné rozhodnutí soudu příkazující straně nepodávat žalobu k jinému fóru, podle okolností, buď u rozhodčího soudu (→arbitral tribunal) anebo u obecního soudu (→state court).

appeal = appel (F) = appello (I) = Berufung (D): →judicial remedy = procesní prostředek k úplnému přezkoumání rozhodnutí ve věci samé. V rozhodčím řízení výjimečné. Pokud →waiver agreement (dohoda o vzdání se práv) vylučuje „all appeals“[Ⓢ], znamená to „veškerých opravných prostředků“ (→remedies), **odvolání**

applicable law = governing law = proper law = loi applicable (F) = normas jurídicas applicables (Esp.): (1) rozhodné právo nebo zákonné normy (→rules of law) kterým se řídí (*nemo rozlišovat*) buď rozhodčí smlouva a anebo rozhodčí řízení jako takové (včetně řádného usazení rozhodčího soudu), pravomoc a arbitrabilita věci, postup před rozhodčím soudem, mimosmluvní odpovědnost (→extra-contractual liability) nebo jiné podstatné otázky, jakými

jsou způsobilost k uzavření smlouvy, možnost uplatnění nároků. (2)pouze ve vztahu k nárokům ze smluv (**právo, kterým se řídí smlouva**). Mezinárodní právo soukromé (→Private international law), kolize právních řídů (→conflict of laws).

appointing authority: jmenovací orgán (institute) povolány ke jmenování chybějících rozhodců. (a) v rozhodčím řízení ad hoc (→ad hoc arbitration) stanoví →lex arbitri (L), že jmenujícím orgánem je obecný soud (→state court), pokud nebyl rozhodce jmenován stranami. (b) V rozhodčím řízení UNCTRAL (→UNCTRAL arbitration), čl. 6 Pravidel rozhodčího řízení UNCTRAL (→UNCTRAL Arbitration Rules) stanoví mechanismus pro případ, že strany neurčily jmenovací orgán (pozn. překl. např. →PCA, →ICC, →LCIA atd.).

appointment of an arbitrator: V rozhodčím řízení ad hoc (→ad hoc arbitration) jmenují rozhodce strany. V institucionálním rozhodčím řízení (→institutional arbitration) někdy (→ICC) strany navrhnou (→nominate) a instituce jmenuje nebo „potvrzuje“, **jmenování rozhodce**

arbitrable, arbitrability = arbitrabilní (F) = Schiedsfähigkeit (D) = arbitrabilidad (Esp.): (1) výraz užívány v technickém slova smyslu pro přípustnost projednání sporu rozhodčím řízením. →lex arbitri určuje (podmínky) arbitrability, a to buď přímo (ve Švýcarsku a v Německu je jakýkoli majetkový spor arbitrovatelný, pokud lze o předmětu sporu uzavřít smír) (pozn. překl: obdobně § 2 odst. 2 zák. č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů) anebo s odkazem na konkrétní tuzemský zákon (pozn. překl: viz také čl. VI odst. 2 vyhl. č. 176/1964 Sb., o Evropské úmluvě o obchodní arbitráži). (2)subjektivní arbitrabilita[Ⓢ] = způsobilost být stranou v rozhodčím řízení (→capacity to be a party to arbitration). (3)někdy[Ⓢ] (v USA) zda sporná věc spadá do rozsahu rozhodčí smlouvy (→arbitration agreement).

arbitraggio (I): v Itálii, typ rozhodčího řízení, ve kterém je rozhodčí soud povolán stanovit obvyklou cenu.

arbitral award = →award, **rozhodčí nález**

arbitral institution = institucionální arbitráž (F) = Schiedsinstitution (D) = institucion arbitral (Esp.): V institucionálním rozhodčím řízení (→institutional arbitration) instituce, u které je zahájeno rozhodčí řízení a která jmenuje rozhodce, organizuje rozhodčí řízení; V organizovaném rozhodčím řízení (→administered arbitration) instituce, která vykonává potřebné další funkce. Každá rozhodčí instituce má svá vlastní pravidla rozhodčího řízení (→arbitration rules). →*arbitrator*(2), **stálý rozhodčí soud**

arbitral tribunal: rozhodčí soud / senát = tribunal arbitral (F) = Schiedsgericht (D) = tribunal arbitral (Esp.) = collegio arbitrale (I). Obvykle se skládá z předsedajícího rozhodce (→presiding arbitrator) a dvou spolurozhodců (→co-arbitrators). *Opak* jediný rozhodce (→sole arbitrator).

arbitrariness = arbitrarie (F) = Willkür (D) = arbitrariedad (Esp.): **přezkoumatelnost rozhodčích nálezů na základě volné úvahy.** *Nemo odlišovat od* (a)plného, neomezeného přezkoumání na základě odvolání (→appeal) a od (b)kontroly omezené na vedení řádného řízení (→due process) a veřejného pořádku (→public policy)(2).

arbitration = arbitrage (F) = Schiedsgerichtshaberkeit (D) = arbitraje (Esp.): dobrovolné strukturované, závazné řešení sporu nezávaznou třetí osobou anebo institucí. *Opak* (a) vyjednávání (→negotiation) (nestrukturované), (b) v Evropě →ADR(1) (nezávazné), (c) soudní řízení (→litigation) (nedobrovolné). →ad hoc: organizované (→administered); obchodní (→commercial); zbožívé (→commodity); řízené soudem, zejm. v USA (→court-annexed); neunmistěné (→delocalized); doménové jméno (→domain name); tuzemské (→domestic); latentní, nečinné (→dormant); urychlené (→fast-track); →baseball; mezinárodní (→international); investiční (→investment); námořní (→maritime); simulované (→mock); mnohostranné (→multi-party); mezinárodní právo veřejné (→public international law); obchodní (→trade), **rozhodčí řízení**

Arbitration Act 1996: platný v Anglii a ve Walesu, **zákon o rozhodčím řízení z roku 1996**

arbitration agreement (1) = compromis arbitral (F) = Schiedsvereinbarung (D) = acuerdo de arbitraje (E) (Esp.): samostatná smlouva, jejímž předmětem je vedení rozhodčího řízení (→arbitration). Někdy je rozhodčí smlouva uzavřena na počátku sporu (→in limine litis (L)). (2) = convention d'arbitrage (F) = Schiedsvertrag (D): smluvní vztah založený rozhodčí smlouvou nebo rozhodčí doložkou (→arbitration clause). →separability. **rozhodčí smlouva (obecně)**

arbitration clause: = clause compromissoire (F) = Schiedsklausel (D) = cláusula arbitral (Esp.): Smluvní ujednání (→agreement) předvírající rozhodčí řízení (→arbitration) (pozn. překl. uzavíraná obvykle spolu se smlouvou hlavní pro řešení sporů ze smlouvy v budoucnu). Může upravit i jiné otázky (pozn. překl. např. sídlo rozhodčího řízení, počet rozhodčích, jazyk řízení, rozhodné právo a pod.), **rozhodčí doložka**

arbitration costs = frais d'arbitrage (F) = Schiedskosten (D). Zpravidla zahrnují poplatek za rozhodčí řízení stálého rozhodčího soudu (→arbitral institution s administrativě →fee) a na náklady na správní náklady soudu (→fee and administrative expenses), odměny rozhodčích (→arbitrator's →expenses), daň z přidané hodnoty (→VAT), výdaje na znalce, tlumočníka, soudní zapisovatele (→frees and expenses), náklady na pronájem jednací místnosti. **Protičást:** náklady na zastoupení stran (→party representation costs), **náklady rozhodčího řízení**

arbitration law = →lex arbitri (L).

arbitration rules = règlement d'arbitrage (F) = Schiedsgerichtsordnung (D) = regolamento arbitral (Esp.): Standardizovaná pravidla, kterými se na základě dohody stran řídí rozhodčím řízením. →institutional arbitration: →UNCITRAL(c), **pravidla rozhodčího řízení**

arbitrato irrituale, libero (I): v Itálii, neformální rozhodčí řízení konané na základě dohody stran, v rámci smluvní volnosti, s vydáním závazného rozhodčího nálezů (→award).

arbitrato rituale (I): v Itálii, formální rozhodčí řízení podle občanského soudního řádu, s vydáním závazného rozhodčího nálezů (→award).

arbitrate = arbitre (F) = Schiedsrichter (D) = arbitro (Esp., I) = (ve Skotsku) arbiter (L), **rozhodce**
Nemo rozlišovat vrchní rozhodce (→presiding arbitrator), spolurozhodce (→co-arbitrator) a jediný rozhodce (→sole arbitrator).

arbitrazh court: v Rusku, Kazachstánu a v jiných zemích, **státní arbitráž** (arbitražní soud), státní (I)obchodní soud. Není nic společného s vlastním rozhodčím řízením (→arbitration). V Rusku se však jedná o instanci (→forum) příslušnou k projednání žaloby na zrušení rozhodčího nálezů (→action to set aside).

ASA = Association Suisse de l'Arbitrage (F), Švýcarské sdružení pro arbitráž (rozhodčí řízení).
www.arbitration-cha.org

assessment of costs: určení výše nákladů rozhodčího řízení (→arbitration costs) podle hodnoty věci (→ad valorem) nebo podle hodnové sazby.

assessment of the evidence: postup, kterým soud (→forum) dospěje ke zjištění skutkových okolností (→fact) na základě provedených důkazů (→evidence). Viz čl. 9 Pravidel o provádění důkazů IBA (→IBA Rules of Evidence), **hodnocení důkazů**

astreinte (F, Esp.) = Zwangsgeld (D) = dwangsom (NL): někdy denní (→per diem) (2) **pokuta** (→penalty) udělená straně za neplnění usnesení (→order) (2).

attachment = saisie-arret (F) = Arrest (D) = beslag (NL) = embargo (retentivo) (Esp.) = secuestro de bienes (Esp.): opatření obdobné blokadnímu příkazu = (svého času) předběžné opatření ve věci *Marva. Je otažkou, zda toto opatření může vydat rozhodčí soud, zabavení, zajištění (např. majetku)*

award = sentence (F) = Schiedsspruch (D) = laudo (Esp.) = lodo (I) = vonnis (NL): rozhodnutí

(→decision) rozhodčího soudu (→arbitral tribunal) ve věci (→merits) na základě jednoho nebo více žalobních nároků (→prayers for relief). V systému ICC (→ICC system) jsou všechny rozhodčí nálezy předmětem přezkoumání (→scrutiny) (pozn. překl. přezkoumání nálezů provádí vnitřně Mezinárodní rozhodčí soud MOK po vyhození nálezů rozhodčím senátem (jediným rozhodcem), před doručením stranám, z hlediska správnosti a úplnosti vyhotoveného rozhodčího nálezů). *Opak příkaz* (→order), který se není vydáván ve věci samé (→merits), je procesní povahy. *Nemo rozlišovat* (a) konečný rozhodčí nález (final award): rozhodnutí rozhodčího soudu rovnocenné soudnímu rozhodnutí, kterým je rozhodnuto o všech žalobních nárocích s konečnou platností, obvykle s odůvodněním. *Opak předběžný rozhodčí nález* (→preliminary award), (b) konečný rozhodčí nález: nález vydaný rozhodčím soudem →functus officio (L). *Opak prozatímní nález* = mezitímní, předběžný nález (→interim award), (c) úplný rozhodčí nález: vydaný o všech žalobních nárocích. *Opak částečný nález* (→partial award), doplňující nález (→additional award); souhlasný nález (→consent award); druh nálezů (→form of award); vyklad nálezů (→interpretation of award); odůvodněný nález (→reasoned award); oprava nálezů (→correction of award); deklaratorní nález (→declaratory award); nález pro opomenutí (→default award); neumníšený nález (→floating award); rozhodčí nález na peněžité plnění (→money award), **rozhodčí nález**

B

BAE = British Academy of Experts (Britská akademie znalců). Vydala Pravidla pro znalce.
www.academy-experts.org

barrister: právní zástupce, který zastupuje u soudu (v Anglii) = advocate, **advokát** →Q.C.

baseball arbitration (B) = rozhodčí řízení o nejlepší nabídce ve věci (o nejvyšší nabídce), který musí soud zvolit, nelze dospět ke kompromisu (→best offer arbitration) (B) = „kyvadlové“ rozhodčí řízení, konané na základě vzájemných návrhů obou stran (pendulum arbitration) = rozhodčí řízení flip flop: v USA typ rozhodčího řízení nejčastěji používaný při sporech o převodech hráčů baseballu. Strany předloží své nejlepší nabídky v zálepené obálce. Je vybrána nabídka, která se nejvíce blíží hodnotě, nezávisle předem stanovené rozhodčím senátem.

BATNA = Best Alternative to a Negotiated Agreement: nejlepší výsledek, jakého strana může dosáhnout, pokud věc není urovnána jednáním (→negotiation) anebo →ADR.

best offer arbitration (B) = →baseball arbitration.

Beweiswürdigung (D) = →assessment of the evidence, **hodnocení důkazů**

bias: nedostatek nezávislosti (→independence) nebo nestranosti (→impartiality), **podjatost** rozhodce

blocking statute: (obvykle tresněprávní) předpis, kterým stát znemožňuje opatření důkazů v cizině, v rozhodčím řízení jinak použitelných.

bifurcation of proceedings (USA): paralelně anebo postupně vedené řízení, o procesních otázkách a (případně) ve věci, o odpovědnosti a (případně) o rozsahu plnění, např. řízení o vinně a trestu, vedle řízení o náhradě škody.

bilateral investment treaty, BIT: dohoda mezi suverénními státy, která poskytuje ochranu investicím v přijímacím státě (→host country) uskutečněné soukromou osobou z jiného státu. Obvykle umožňuje rozhodčí řízení mezi soukromým investorem a hostující zemí. Úmluva ICSID (→ICSID Convention), **dvoustranná dohoda o ochraně investic**

bindend advies (NL): obdoba → Schiedsgutachten (D).

Binnenbeziehung (D): nedostatečný vztah k tuzemskému právnímu řádu → lex fori, vylučující jeho použití. Obdobně nedostatek podmínek pro založení pravomoci.

BIT = → bilateral investment treaty.

boilerplate: ustálené právní formulace, standardisovaně vkládané do mnoha smluvních ujednání (→ agreements), **standardní formulace**

brief (USA) = přípravný spis strany v řízení; podání strany (→ written submission).

Brussels Convention on Jurisdiction and the Enforcement of Judgments in Civil and Commercial Matters (**Bruselská úmluva** o pravomoci a o výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, 1968): upravuje uznání a výkon rozhodnutí obecných soudů (→ state court(1)) v Evropské unii nahrazuje nařízením (pozn. překl. viz nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech). → Lugano Convention.

bundle (v Anglii) = binder: **šanon**, příruční spis (→ file). → agreed bundle.

burden of proof = Beweislast (D) = carga de la prueba (Esp.): znamená riziko strany, že musí prokázat v řízení svá skutková tvrzení (→ equipoise), **důkazní břemeno**

C

Cairo Regional Centre for Commercial Arbitration: Stálý mezinárodní rozhodčí soud v Káhiře. www.crcica.org.eg

Calderbank offer ⊕ = v Anglii. → sealed offer.

Calvo doctrine: doktrína na jejímž základě spadá rozhodování o mezinárodních investičních sporech do výlučné pravomoci soudů hostující země (pozn. překladatele: aktuální v některých latinskoamerických zemích v souvislosti s odmítním výkonu diplomatické ochrany domovským státem investora). Nyní je tato doktrína opouštěna.

CANACO: Centro de Mediación y Arbitraje Comercial de la Cámara Nacional de Comercio de la Ciudad de México. (Stálý mezinárodní rozhodčí soud ve městě Mexiko) www.arbitrajecanaco.com.mx

capacity to be a party to arbitration = subjective arbitrability ⊕: **způsobilost být stranou v rozhodčím řízení**. Způsobilost se může se řídit zcela jiným právním řádem, než ostatní otázky, především → lex arbitri (L). *Vedle toho* procesní způsobilost (→ standing).

capitalization of interest = anatocism = → compound interest: úrok připočítávaný k jistině, což ve výsledku vede k úroku z úroků. **úrok z úroků**

Caption (USA): znělka přípravného spisu strany v řízení (→ brief), identifikující strany (pozn. překladatele: dále označení fóra, spisovou značku, označení sporných stran, žalobní nárok aid), **úvodní část podání**

CAS, Court of Arbitration for Sport (A) = TAS, Tribunal arbitral du sport (F): stálý rozhodčí soud v Lausanne. www.tas-cas.org

case officer: V institucionálním rozhodčím řízení (→ institutional arbitration) osoba, které je světo administrativní vedení a sledování spisu, tajemník případu. V rozhodčím řízení ICC (→ ICC arbitration) nese označení poradce (→ counselor) = conseil (F). Ve vnitrostátním rozhodčím

řízení AAA (→ AAA domestic arbitration) se nazývá administrator nebo ředitel případu (case manager), **referent případu**

caucus: (1) V tzv. kyvadlové diplomacii (→ shuttle-diplomacy) při zprostředkování (→ mediation) jednání prostředníka s jednou stranou. (2) V obchodněprávních věcech smíří jednání (→ conciliation) s vyjednaváči obou stran. **Caucusing**: vyjednávaní zvoleným postupem, **porada**.

CCI (F) = Chambre de commerce internationale = Cámara de Comercio Internacional = MOK (Mezinárodní obchodní komora) → ICC (A).

CCIG = Chambre du Commerce et de l'Industrie de Genève. Obchodní a průmyslová komora v Ženevě. Organizuje spolu s ostatními švýcarskými komorami institucionální rozhodčí systém (→ institutional arbitration systém). www.cci.ch/geneve

CEPANI, Centre belge d'arbitrage et de médiation (F): Belgické centrum pro rozhodčí řízení a mediaci = **CEPINA** (NL), přední belgická arbitrážní instituce, stálý rozhodčí soud v Belgii. www.cepani.be.

certificate of enforceability: **doložka** (o) **vykonatelnosti**, opatřená v sídle rozhodčího řízení (→ seat of arbitration).

certified: ověření pravosti anebo správnosti, často státním úředníkem.

chair = **chairman** ⊕ = chairperson = vrchní rozhodce, předsedající rozhodce (→ presiding arbitrator) **challenge**: (1) vůči rozhodci: postup vedoucí k odvolání (→ removal) rozhodce (pozn. překl. **odmítnutí rozhodce**). (2) vůči nálezu = žaloba na zrušení rozhodčího nálezu (→ action to set aside), **námítka**

Chartered Arbitrator: titul udělovaný → Chartered Institute of Arbitrators, **diploMOVANÝ rozhodce**

Chartered Institute of Arbitrators: Učená společnost se sídlem v Londýně s mnoha pobočkami ve světě. Mnozí z jejich více než 10 000 členů jsou nositeli titulu → ACCIAB, někteří jsou MCIIAB nebo → FCIIAB nebo diploMOVANÝ rozhodce (→ Chartered Arbitrators). www.arbitrators.org

chess clock system: **systém šachových hodin** = Böckstiegelova metoda (pozn. **překladatele**: prof. Böckstiegel je jednou z vůdčích osobností v mezinárodním rozhodčím řízení, je předsedou Německé instituce pro rozhodčí řízení (→ DIS): systém, kdy má každá strana při ústním jednání určen předem stanovený celkový čas, obvykle pro obě strany stejný, k otázkám na svědky a k jejich výslechu (→ witness statements).

CHF = Swiss Franc(s): švýcarská měna.

choice of law: (1) = mezinárodní právo soukromé (→ private international law). (2) určení rozhodného hmotného práva zvoleného stranami v době o volbě práva. **volba práva**

CIETAC = China International Economic and Trade Arbitration Commission: Komise pro hospodářské a obchodní mezinárodní rozhodčí řízení v Číně. Zajišťuje stálý systém institucionálního rozhodčího řízení (→ institutional arbitration) pro všechny druhy rozhodčího řízení v ČLR. www.cietac-sz.org.cn

CIARB: → Chartered Institute of Arbitrators.

CISG = (Vienna) Convention on International Sale of Goods 1980: (Víděňská) Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodním prodeji zboží (pozn. překl. viz sdělení č. 160/1991 Sb.). www.cisg.law.pace.edu

civil law: (1) = soukromé právo. *Opak veřejné právo* (→ public law). (2) právní tradice vycházející z římského práva založená na psaném a zákony kodifikovaném právu, jako hlavního zdroje (soukromého) práva. *Opak anglo-americké právo* (→ Anglo-American law), systém zvykového práva (→ common law)(2), **systém kontinentálního práva**

claimant ⊕ = demanderesse (F) = Klägerin (D) = demandante (Esp.); plaintiff ⊕ v mezinárodním rozhodním řízení, žalobce(-kyně) (navrhovatel/ka)

class arbitration: hromadné rozhodčí řízení: často v USA soudem nařízené rozhodčí řízení (→court-ordered arbitration), které je obdobou řízení o hromadných žalobách (pozn. překl. class actions) před obecnými soudy v USA. Bez zajištění →privivty nebo →confidentiality v takovém rozhodčím řízení. Viz. www.adr.org

clause compromissoire (F) = rozhodčí doložka (→arbitration clause).

cláusula arbitral (Esp.) = rozhodčí doložka (→arbitration clause).

clausula rebus sic stantibus (L): podmínka bez které ne: v systému kontinentálního práva (→civil law)(2) obsahující i výraz nemozhosti plnění z důvodu změny poměrů (→hardship clause).

closing →order: usnesení o ukončení projednávání věci = ordonnance de clôture (F) = Abschreibungsbeschluss (D): forma užívána rozhodčím soudem k ukončení projednávání věci bez vydání rozhodnutí ve věci samé.

closing statement: závěrečný návrh (1) souhrn (→summation). (2) (většinou při transakcích s nemovitostmi) vyúčtování konečných nákladů.

closure of proceedings: ukončení projednávání věci = clôture des débats (F) = cierre de la instrucción, cierre de las audiencias (Esp.): skončení předkládní nových podání a návrhů na provedení důkazů. Pokud rozhodčí senát prohlásí řízení za skončené, přistoupil k vydání rozhodčího nálezu a věc posuzuje. Viz čl. 22 Pravidel ICC (→ICC Rules).

co-arbitrator: spolurozhodce (1) obvykle v tříčlenném rozhodčím senátu rozhodce, který není předsedajícím rozhodcem (→presiding arbitrator). (2) = člen senátu.

colegio arbitral ⊕ (Esp.), tribunal arbitral (Esp.) = collegio arbitrale (I) = rozhodčí soud / senát (→arbitral tribunal).

collateral estoppel: překážka věci rozsouzené / závazné účinky předchozího rozhodnutí (→decision)(1) o předechozích (→preliminary) otázkách mezi dotčenými stranami před stejným nebo jiným →tribunálem (→forum).

comité restreint (F) = Committee of the Court (A): v rozhodčím řízení ICC (→ICC arbitration), užší tříčlenná skupina vedení (řízeného obsazení) MOK, která se schází jednou týdně, zabývající se aktuálními a neodkladnými záležitostmi.

commercial arbitration: rozhodčí řízení v obchodních věcech mezi soukromými osobami, včetně případně i států, jednajícíchmi →iure gestionis.

commodity arbitration: zbožové rozhodčí řízení: rozhodčí řízení, zabývající se obvykle nahraditelným zbožím. Některá rozhodčí řízení o zboží jsou rozhodčími řízení o kvalitě (→quality arbitration). →GAFTA.

common law: zvykové právo (1) součást anglo-amerického právního systému založená na precedencích (→case law) soudů. →stare decisis (L). *Opak* →equity (výkon soudní moci podle spravlivosti)(1): →zákonné právo (statutory law). (2) obecné anglo-americké@ právní tradice založená na anglickém právu. *Opak* občanské právo, kontinentální právo (→civil law)(2).

common law systems: (obecně) anglo-americké@ právní systémy.

company: obchodní společnost: obvyklý obecný termín, zahrnující akciové společnosti, společnosti s ručením omezeným a jiné typy právnických osob. *Opak* společenství (partnership).

complaint = statement of claim: žaloba. Obvyklý termín pro úvodní stručné podání (→brief) žalobce, navrhovatele (→claimant).

compound interest: úroky z úroků jako kapitalizace úroků (→capitalization of interest) = anatocism (pozn. překl. složený úrok, opakovaný úrok).

compromis arbitral (F) = →arbitration agreement.

conciliation: smírní řízení (1) = forma mediace (→mediation). (2) často formálnější než mediace (→mediation), bez porad se stranami (→caucuses). Spíše založena na právních pravidlech (→rights-based) než na zájmech stran (→interests-based). (3) Někdy za součinnosti třetí strany. Nelze zaměňovat se smírem (reconciliation).

Concordat: konkordát (pozn. překl. platná dohoda mezi dvěma nebo více stranami (státy) o otázce společného zájmu) zde: švýcarská mezikantonální dohoda o rozhodčím řízení platná pro vnitrostátní rozhodčí řízení (→domestic arbitration), komané ve Švýcarsku. Má být nahrazeno Federálním občanským soudním řádem (Federal Code of Civil Procedure).

confidentiality of arbitration: = zásada (1), že jak existence, tak ani podrobnosti rozhodčího řízení nejsou veřejně a nemohou být sděleny rozhodci nebo stranami třetí osobám, kromě případů, které výslovně stanoví zákon, **důvěrnost rozhodčího řízení**

conflict of interest: střet zájmů: důvod překážky být rozhodcem (→arbitrator). Nedostatek nezávislosti (→independence) nebo nestrannosti. →IBA(c).

conflict of laws = →private international law, **koliže právních řádů**

consensual processes = nezávazné řešení sporů (→non-binding dispute resolution): vyjednávání (→negotiation) nebo →ADR(1) v evropském pojetí. *Nano odlišit:* závazné řešení sporu: soudní (→litigation) nebo rozhodčí (→arbitration) řízení, **smírné jednání stran**

consent →award: náleze na základě dohody stran = sentence d'accord parties (F): náleze, ukládající povinnosti na základě smíru (→settlement) stran. Viz čl. 26 Pravidel ICC (→ICC Rules).

consolidation: spojení dvou (nebo více) rozhodčích řízení v jedno řízení, obvykle se souhlasem všech stran. (→joinder).

constitution of arbitral tribunal: Každý rozhodčí senát (soud ad hoc) musí vždy nejprve posoudit, zda byl řádně ustanoven (před posouzením své pravomoci (→jurisdiction), **ustavení rozhodčího senátu nebo rozhodčího soudu ad hoc**)

constitution →order: v rozhodčím řízení →ad hoc i v jiných typech rozhodčího řízení jako úvodní usnesení, obvykle vydané po konzultaci stran, kde je konstatováno, jak byl ustanoven (→constituted), je potvrzeno zahájení řízení ve věci a obsahuje potřebné procesní pokyny (→directions) pro postup v řízení. V Anglii je používán rovněž výraz „terms of appointment“ ⊕.

construction ⊕ výklad smlouvy anebo ustanovení smlouvy (hlavně v USA): **interpretace** (interpretation ⊕)

construction arbitration: rozhodčí řízení ve stavebnictví, se zvláštnostmi z toho vyplývajícími.

contemporary documents: písemnosti z doby, kdy k došlo ke skutečnosti, vedoucích ke vzniku současněmu sporu. *Opak* písemnosti vypracované pro účely rozhodčího řízení.

contestación (Esp.): = →answer, **žalobní odpověď**

contract: právní vztah, založený souhlasným projevením vůle stran. *Srowněj* →agreement.

contractual: (1) smluvní (2) z praktického hlediska: v souladu s (hlavní) smlouvou.

contradictoire (F): sporné řízení (→due process) zásada (→principle(1)), že druhé straně musí být poskytnuta možnost vyjádřit se = audiatur et altera pars (L) = budíž slyšena i druhá strana. →equal treatment.

copy-cat arbitration: rozhodčí řízení ad hoc (→ad hoc arbitration), ve kterém strany užívají pravidla institucionálního rozhodčího řízení (→institutional arbitration) k cíli, ke kterému nebyly určeny, za účelem obejít stále rozhodčí instituce (→arbitral institution). Nelze doporučit.

correction of an award: oprava nálezů stejným senátem, který nálezu vydal. *Nunno odlišovat* (a) oprava psacích a podobných zjevných chyb, (b) oprava odvodnění rozhodnutí (→decision); doplňující nálezy (→additional award); opravný nálezy (→amendment).

costs: (a) náklady rozhodčího řízení (→arbitration costs) a (b) výlohy stran na zastoupení (→party representation costs). →assessment. →allocation.

costs thrown away: v rozhodčím řízení v Anglii náklady stanovené pausální částkou, hrazené v každém případě.

cotes de plaidoiries: ve Francii shrnutí argumentace ve věci samé, obvykle s odkazy na spis, běžné s kopírováním důkazů připojenými ve složkách, ve spojitosti se závěrečným ústním přednesem. *Obdobně* →notes de plaidoiries.

counsel: (1) právní poradce, advokát. →in-house counsel, →outside counsel. (2) →barrister. →Q.C.

counsellor = Conseiller (F): → ICC →case officer.

counterclaim = demande reconventionnelle (F) = Widerklage (D) = demanda reconvenional (Esp.): nárok žalovaného (→respondent), zohledněný v pétiu (→prayer for relief), který má být přiznán, zatímco hlavní nárok má být zamítnut, **protizaloba**

counter-memorial = Answer = Réponse (F) = Klageerwidmung (D) = contestación (a la demanda) (Esp.): úvodní podání (→brief) žalovaného (→respondent). Může obsahovat protizalobu (→counterclaim), **žalobní odpověď**

court-annexed (or court-ordered) arbitration: související se soudním řízením (anebo soudem nařízené) rozhodčí řízení: rozhodčí řízení vedené soudem schválenou nestranou osobou (→neutral)(2), jejíž rozhodnutí je závazné pro strany, nemanvrne-li žádá ze stran pokračování soudního řízení. Náklady mohou jít k tíži navrhovatele, jehož postavení se v soudním řízení v důsledku arbitráže podstatně nezlepší.

court-annexed (or court-ordered) mediation: související se soudním řízením (anebo soudem nařízené) mediace: (→mediation) nařízená nebo provedená obecným soudem, prostřednictvím soudce nebo bývalého soudce anebo soudem schváleným mediátorem.

CPR = Center for Public Resources, vůdčí smírčí a mediální instituce v USA. Vydalo Pravidla pro rozhodčí řízení ad hoc (→ad hoc arbitration).

critical path analysis: studie účinků prodlení (→delay)(1) jedné činnosti na průběh ostatních činností a celého projektu.

cross-examination = **cross-questioning** = Kreuzverhör (D) = contrainterrogatorio (Esp.): výslech stranou, která daného svědka nemanvha. Při křížovém výslechu mohou být položeny →leading questions, →chess clock system. (pozn. překl. Při tomto výslechu, prováděném k ověření pravdivosti výpovědi mohou být položeny protistranou pouze otázky ke skutečným zjištěným v přímém výslechu svědka. Se souhlasem soudu mohou být položeny i otázky doplňující, které svědek při svém přímém výslechu nezdopověděl), **křížový výslech**

culpa in contrahendo (L): teorie zastávající některými systémy kontinentálního práva (→civil law) (2) prositě zahájení jednání stran zakládá právní předsmulovní vztah, ze kterého, *inter alia*, vyplývá pro jednatelci strany vzájemná povinnost jednat v dobré víře. Některé právní systémy teorii vnímají jako smluvní závazek, jiné jako závazek mimosmluvní.

curial law: výraz používaný v Anglii. Znamená obvykle výraz pro →lex fori (L) (ale v jakém smyslu?), někdy →lex arbitri, někdy pravidla řízení před rozhodčím soudem.

D

damage: škoda = →damnum emergens (L) i ušlý zisk (→lost profits) = lucrum cessans (L).

damages: náhrada škody vyjádřená v penězích (→damage). *Opak exemplární, pokutující nebo trojnásobné odškodné. Quere,* zda je může rozhodčí soud přiznat, **odškodné**

damnum emergens (L): **skutečná škoda.** *Nunno odlišovat od* lucrum cessans (L) = ušlý zisk.

deadline = délai (F) = plazo (Esp.) = Frist (D): lhůta ve které musí být proveden určitý úkon.

decision (také F): (1) Jakékoli usnesení nebo rozhodčí nálezy rozhodčího senátu (→arbitral tribunal) nebo obecného soudu (→state court). (2) Konkrétně v systému MOK (→ICC system) rozhodnutí rozhodčího senátu, že nepodá vyklad rozhodčího nálezů, anebo že nevydá doplňující rozhodčí nálezy.

declaration (také F): = Feststellung (D) = declaración (Esp.): **určení** (→declaratory award)

declaration of will = déclaration de volonté (F) = Willenserklärung (D) = declaración de voluntad (Esp.): **projev vůle:** v občanském právu (2) obecný pojem zahrnující druhy projevů vůle (statement), včetně projevů čítených konkludentně, jinak vyplývajících z okolností a vyjadřujících vůli strany. *Nunno odlišovat* jiná prohlášení (declarations) strany.

declaratory award: rozhodčí nálezy (→award) na určení (→declaration). Není vymahatelný (→enforced), ale je uznatelný (→recognized).

default: opomenutí strany dostavit se k soudu anebo předložit podání soudu (→brief) ve lhůtě (→deadline). Může vést přesto k vydání rozhodčího nálezů (→award), navzdory opomenutí.

defense: (1) = →answer. (2) **objection to a claim:** **žalobní odpověď**

defendant: **žalovaný:** v rozhodčím řízení obvykle nazývaný odpůrce (**respondent** (2)).

delay: prodlení (1) doba, kdy je úkon již učiněn pozdě. (2) Někdy (nevhodně) užíváno jako "falesný přítel" (→"false friend") prodlení (délai) (F). →deadline.

deliberation: porada: postup, na základě kterého vydává rozhodčí senát procesní usnesení (→procedural orders) a rozhodčí nálezy (→awards) dle výsledku hlasování (→issue by issue voting).

delict: (2): v občanském právu (2) užíváný výraz pro civilní delikt (→tort).

delocalized arbitration = arbitrage flottant (F): rozhodčí řízení, které nemá ani sídlo rozhodčího řízení (→seat of arbitration), ani →lex arbitri (L). Důsledkem je neumisťování, "plující" nálezy (→award floating). Je otázkou, zda je takový nálezy vykonatelný podle Newyorské úmluvy (→New York Convention), **neumisťované rozhodčí řízení**.

demande (F) = demanda (Esp.) = →complaint, **žaloba**

dépense (F): rozdělení obligatorního statutu smlouvy (→contract) a proto potřízení smlouvy různému použitelnému právu (→applicable laws).

deposit: →advance (2) on costs: **záloha na náklady rozhodčího řízení**

deposit of an award: uložení nálezů u příslušného orgánu, obvykle u obecného soudu (pozn. překl. zcjměna v ad hoc řízení).

copy-cat arbitration: rozhodčí řízení ad hoc (→ad hoc arbitration), ve kterém strany užívají pravidla institucionálního rozhodčího řízení (→institutional arbitration) k cíli, ke kterému nebyly určeny, za účelem obejít stále rozhodčí instituce (→arbitral institution). Nelze doporučit.

correction of an award: oprava nálezů stejným senátem, který nálezu vydal. *Nunno odlišovat* (a) oprava psacích a podobných zjevných chyb, (b) oprava odvodnění rozhodnutí (→decision); doplňující nálezy (→additional award); opravný nálezy (→amendment).

costs: (a) náklady rozhodčího řízení (→arbitration costs) a (b) výlohy stran na zastoupení (→party representation costs). →assessment. →allocation.

costs thrown away: v rozhodčím řízení v Anglii náklady stanovené pausální částkou, hrazené v každém případě.

cotes de plaidoiries: ve Francii shrnutí argumentace ve věci samé, obvykle s odkazy na spis, běžné s kopírováním důkazů připojenými ve složkách, ve spojitosti se závěrečným ústním přednesem. *Obdobně* →notes de plaidoiries.

counsel: (1) právní poradce, advokát. →in-house counsel, →outside counsel. (2) →barrister. →Q.C.

counsellor = Conseiller (F): → ICC →case officer.

counterclaim = demande reconventionnelle (F) = Widerklage (D) = demanda reconvenional (Esp.): nárok žalovaného (→respondent), zohledněný v pétiu (→prayer for relief), který má být přiznán, zatímco hlavní nárok má být zamítnut, **protizaloba**

counter-memorial = Answer = Réponse (F) = Klageerwidmung (D) = contestación (a la demanda) (Esp.): úvodní podání (→brief) žalovaného (→respondent). Může obsahovat protizalobu (→counterclaim), **žalobní odpověď**

court-annexed (or court-ordered) arbitration: související se soudním řízením (anebo soudem nařízené) rozhodčí řízení: rozhodčí řízení vedené soudem schválenou nestranou osobou (→neutral)(2), jejíž rozhodnutí je závazné pro strany, nemanvrne-li žádá ze stran pokračování soudního řízení. Náklady mohou jít k tíži navrhovatele, jehož postavení se v soudním řízení v důsledku arbitráže podstatně nezlepší.

court-annexed (or court-ordered) mediation: související se soudním řízením (anebo soudem nařízené) mediací: (→mediation) nařízená nebo provedená obecným soudem, prostřednictvím soudce nebo bývalého soudce anebo soudem schváleným mediátorem.

CPR = Center for Public Resources, vůdčí smírčí a mediální instituce v USA. Vydalo Pravidla pro rozhodčí řízení ad hoc (→ad hoc arbitration).

critical path analysis: studie účinků prodlení (→delay)(1) jedné činnosti na průběh ostatních činností a celého projektu.

cross-examination = **cross-questioning** = Kreuzverhör (D) = contrainterrogatorio (Esp.): výslech stranou, která daného svědka nemanvha. Při křížovém výslechu mohou být položeny →leading questions, →chess clock system. (pozn. překl. Při tomto výslechu, prováděném k ověření pravdivosti výpovědi mohou být položeny protistranou pouze otázky ke skutečnostem zjištěným v přímém výslechu svědka. Se souhlasem soudu mohou být položeny i otázky doplňující, které svědek při svém přímém výslechu nezodpověděl), **křížový výslech**

culpa in contrahendo (L): teorie zastávající některými systémy kontinentálního práva (→civil law) (2) proste zahájení jednání stran zakládá právní předsmulovní vztah, ze kterého, *inter alia*, vyplývá pro jednatelci strany vzájemná povinnost jednat v dobré víře. Některé právní systémy teorii vnímají jako smluvní závazek, jiné jako závazek mimosmluvní.

curial law: výraz používaný v Anglii. Znamená obvykle výraz pro →lex fori (L) (ale v jakém smyslu?), někdy →lex arbitri, někdy pravidla řízení před rozhodčím soudem.

D

damage: škoda = →damnum emergens (L) i ušlý zisk (→lost profits) = lucrum cessans (L).

damages: náhrada škody vyjádřená v penězích (→damage). *Opak exemplární, pokutující nebo trojnásobné odškodné. Quere,* zda je může rozhodčí soud přiznat, **odškodné**

damnum emergens (L): **skutečná škoda.** *Nunno odlišovat od lucrum cessans* (L) = ušlý zisk.

deadline = délai (F) = plazo (Esp.) = Frist (D): lhůta ve které musí být proveden určitý úkon.

decision (také F): (1) Jakékoli usnesení nebo rozhodčí nálezy rozhodčího senátu (→arbitral tribunal) nebo obecného soudu (→state court). (2) Konkrétně v systému MOK (→ICC system) rozhodnutí rozhodčího senátu, že nepodá vyklad rozhodčího nálezů, anebo že nevydá doplňující rozhodčí nálezy.

declaration (také F): = Feststellung (D) = declaración (Esp.): **určení** (→declaratory award)

declaration of will = déclaration de volonté (F) = Willenserklärung (D) = declaración de voluntad (Esp.): **projev vůle:** v občanském právu (2) obecný pojem zahrnující druhy projevů vůle (statement), včetně projevů čítených konkludentně, jinak vyplývajících z okolností a vyjadřujících vůli strany. *Nunno odlišovat* jiná prohlášení (declarations) strany.

declaratory award: rozhodčí nálezy (→award) na určení (→declaration). Není vymahatelný (→enforced), ale je uznatelný (→recognized).

default: opomenutí strany dostavit se k soudu anebo předložit podání soudu (→brief) ve lhůtě (→deadline). Může vést přesto k vydání rozhodčího nálezů (→award), navzdory opomenutí.

defense: (1) = →answer. (2) **objection to a claim:** **žalobní odpověď**

defendant: žalovaný: v rozhodčím řízení obvykle nazývaný odpůrce (**respondent** (2)).

delay: prodlení (1) doba, kdy je úkon již učiněn pozdě. (2) Někdy (nevhodně) užíváno jako "falesný přítel" (→"false friend") prodlení (délai) (F). →deadline.

deliberation: porada: postup, na základě kterého vydává rozhodčí senát procesní usnesení (→procedural orders) a rozhodčí nález (→awards) dle výsledku hlasování (→issue by issue voting).

delict: (2): v občanském právu (2) užíváný výraz pro civilní delikt (→tort).

delocalized arbitration = arbitrage flottant (F): rozhodčí řízení, které nemá ani sídlo rozhodčího řízení (→seat of arbitration), ani →lex arbitri (L). Důsledkem je neumisťování, "plující" nálezy (→award floating). Je otázkou, zda je takový nálezy vykonatelný podle Newyorské úmluvy (→New York Convention), **neumisťované rozhodčí řízení**.

demande (F) = demanda (Esp.) = →complaint, **žaloba**

dépense (F): rozdělení obligatorního statutu smlouvy (→contract) a proto potřízení smlouvy různému použitelnému právu (→applicable laws).

deposit: →advance (2) on costs: **záloha na náklady rozhodčího řízení**

deposit of an award: uložení nálezů u příslušného orgánu, obvykle u obecného soudu (pozn. překl. zcjměna v ad hoc řízení).

deposition: (1) →pretrial interrogatories, předběžný výslech. (2) v mezinárodním rozhodčím řízení se někdy (nesprávně) užívá pro svědecké výpovědi (→testimony of witnesses).

diagonal arbitration: v investičním rozhodčím řízení (→investment arbitration), rozhodčí řízení mezi zahraničním investorem a hostující zemí (→host country).

dictum (L) = →obiter dictum (L). *Na rozdíl od* →operative part.

direct examination, direct questioningⓈ: = (v Anglii) **přímý výslech svědka:** výslech svědka předvolávající stranou (→examination-in-chief); úvodní fáze ústního svědectví, ve které svědek odpovídá na otázky položené stranou, která jej předvolala. Často se nabraňuje písemným svědeckým prohlášením (→witness statement). Viz. čl. 4 Pravidla IBA o provádění důkazů (→IBA Rules of Evidence). →chess clock system.

direct testimony: přímé svědectví = (v Anglii) výslech svědka stranou, která ho předvolala. Vyplyná z →direct questioning.

directions: většinou procesní a organizační pokyny (→procedural and organizational guidelines) vydané rozhodčím senátem (→arbitral tribunal) v rámci →terms of reference, →constitution order nebo usnesení o vedení řízení (→order for directions).

directorⓈ: = member of the board of directorsⓈ: **člen představenstva (dozorčí rady).** *Nikoli totéž, co:* a directeur (F) = Direktor (D) = ředitel, exekutiva.

DIS = Deutsche Institution für Schiedsgerichtsbarkeit, Německá instituce pro rozhodčí řízení. Různé činnosti. Organizuje institucionální rozhodčí řízení (→institutional arbitration systém) v SRN www.dis-arb.de

disclosureⓈ: (= disclosure) productionⓈ of documents and answers: předkládání písemností a písemných odpovědí k písemně položeným otázkám soudu (v rozhodčím řízení používáno zřídka). Viz. čl. 3 Pravidla o řízení IBA (→IBA Rules of Evidence).

dispositif (F) = Dispositiv (A), Tenor (D) = **výrok rozhodčího nálezu** (→operative part of the award).

dispute: spor, týkající se arbitrovatelných (→arbitrable) otázek.

dispute resolution: řešení sporu (→dispute): vyjednáváním (→negotiation), smírem (→settlement), v soudním řízení (→litigation) rozsudkem (→judgment) anebo v rozhodčím řízení (→arbitration) rozhodčím nálezem (→award).

Dispute review board = Dispute resolution committee: **Výbor pro řešení sporů:** zejména ve stavebnictví, pravidelně zasedání grémia (→panel) k projednání vzniklých sporů, formou smířného jednání (→conciliation) nebo předběžným rozhodnutím (→adjudication)(2).

dissenting opinion = dissenting awardⓈ: **opačný názor rozhodce:** obvykle považovaný za přípustný v mezinárodním rozhodčím řízení. *Opak* většinový názor (→majority opinion). →separate opinion. Namísto opačného názoru je náznak neshody v odůvodnění nálezu (→reasons) často žádoucí.

documents: listinné důkazy, v rozhodčím řízení bývají předkládány v dostatečném předstihu před ústním jednáním, stanoveným k jejich provedení (→evidentiary hearing), nevyžadují uvození anebo potvrzení svědeckou výpovědí.

documents only arbitration: rozhodčí řízení bez nařízení ústního jednání. Smí být konáno jen se souhlasem stran, **rozhodčí řízení pouze na základě písemných důkazů**

domain name arbitration: rozhodčí řízení o doménových jménech: specializovaný organizovaný systém řešení sporů pro cyber-squatting, organizovaný např. →WIPO.

domestic arbitration = arbitrage national (F) = Binnenschiedsgerichtsbarkeit (D): rozhodčí řízení se považuje za tuzemské podle sídla rozhodčího řízení (→seat of the arbitration) (1) podle státu, ve kterém jsou strany inkorporovány nebo (2) podle předmětu sporu (→dispute) nebo (3) podle obou uvedených hledisek, **vnitrostátní, tuzemské rozhodčí řízení.** *Opak* mezinárodní rozhodčí řízení (→international arbitration).

domestic public policy: vnitrostátní veřejný pořádek (→public policy), z hlediska tuzemského právního řádu. *Opak* mezinárodní nebo nadnárodní (→transnational public policy).

dormant arbitration: rozhodčí řízení, v němž není prozatím ničeho konáno.

DRB = →dispute review board.

due process (USA): stručný výraz pro zásadně rovné zacházení se stranami v řízení. →contradictoire (F); →equal treatment; →natural justice; →right to be heard.

duplique (F) = Duplik (D) = duplita, kontraréplika (Esp) = rejoinder: **další podání** (→brie)(F) (zda-li) podané odpůrcem (→respondent) k druhému podání (→reply) navrhovatele (→claimant).

E

e.g. = exempli gratia (L) = **např.**

effect: (obvykle) právní účinek.

Eingriffsnorm (D) = lois de police, loi d'application immédiate (F): zákony veřejného pořádku: ustanovení (→provision) (1) kogentně závazných právních norem, aplikovaných bez ohledu na rozhodné právo (→applicable law). →positive public policy.

enforcement of →award = exequatur (L, F) = Vollstreckung (D) = ejecución del laudo = esecuzione (I) = tenuitvoerlegging (NL): **výkon rozhodčího nálezu**

equal treatment of the parties = égalité de traitement des parties (F) = prozessuale Gleichbehandlung der Parteien (D) = igualdad de tratamiento entre los partes (Esp): základní zásada rozhodčího řízení(1), **rovné postavení stran**

equipoise of the evidence: stav důkazního břemene stran (→burden of proof), **rovnováha dokazování**

équité (F): (1) obecně platné úvahy o tom, co je přiměřené a spravedlivé v rámci práva (2) en équité (F) = →ex aequo et bono (L).

equity: (1) současně anglo-amerického práva založená historicky na rozhodnutích zvláštních soudních orgánů, např. pro oblast firemního práva, rodinného práva, světenectví. (2) obecné úvahy o tom, co je přiměřené a spravedlivé v rámci práva (pozn. překl. tento pojem zahrnuje normy, spočívající na obecném objektivním povědomí čestnosti, poctivosti a správného jednání). (3)Ⓢ = úvahy →ex aequo et bono (L). →équité (F).

escalating dispute settlement: způsob řešení sporu, někdy smluvně (1) dohodnutý (což nelze doporučit), kdy strany hledají řešení sporu nejprve jednáním (→negotiation), v případě neúspěchu formou →ADR(1) a nakonec prostřednictvím rozhodčího řízení (→arbitration), **postupné urovnání sporu**

estoppel: překážka uplatnění žalobního nároku: institut zvykového práva, *podobný* zneužití práva (→abuse of right), venire contra factum proprium (L), →fraus legis (L) (pozn. překl. straně brání vlastní předcházející jednání v uplatnění nároku, nakolik musí nést jeho důsledky, jestliže se druhá strana tohoto jednání dovoľá).

ethics for arbitrators: etická pravidla rozhodce: zakotvený v Etickém kodexu rozhodců IBA (→IBA Ethics for Arbitrators), v Etickém kodexu AAA/ABA (→AAA/ABA Code of Ethics) a v dalších dokumentech.

EUR = euro/a (vyslov „euro“).

evaluation: nezávazné zhodnocení merita věci z hlediska postavení stran ve sporu nebo přijatelnosti podmínek smíru.

evidence: důkaz = (1) proof. (2) v Anglii →testimony.

evidence-in-chief: přímý důkaz (v Anglii) = svědeckví (→testimony) podané v přímo vedeném výslechu (→direct questioning).

evidentiary hearing⊕: = audience principale (F) = Hauptverhandlung (D) = audiencia de fondo (Esp.): jednání soudu (→hearing), často trvající několik dní, za účelem výslechu svědků a k provedení dalších důkazů (→take other evidence) (1). Viz. čl. 8 Pravidel IBA o řízení (→IBA Rules of Evidence), **jednání k provedení důkazů**

ex aequo et bono (L): úvaha co je dobré a spravedlivé, na základě které rozhodčí soud (pokud k tomu byl výslovně zmocněn) učini rozhodnutí v tom kterém případě bez přihlídnutí k psanému právu (→rules of law) (pozn. překl. soud obvykle vychází z obsahu veškerých relevantních projevů vůle obou stran). →amiable composition.

examination-in-chief (v Anglii) = →direct questioning, **přímý výslech svědka stranou, která jej předvolala**

exclusion agreement: V Anglii v rozhodčím řízení, pokud je rozhodně anglické právo pro posouzení věci, smlouva o vyloučení odvolání (→appeal), *opak* →waiver agreement, **smlouva o vzdání se odvolání**

exclusionary rule: zakazuje důkaz nezákonně získanými informacemi, **pravidlo vylučující nezákonně získaný důkaz**

exceptio fori (alieni) (L): námitka (→defense)(2), že pravomoc ve sporu (→dispute) náleží jinému soudnímu fóru (→forum) (L).

executive: orgán společnosti (pozn. překl. např. jednatel, předseda správní rady, generální ředitel atd.).

exhibit: listina, dokument, fyzický předmět, formálně předložený jednou ze stran k založení do spisu soudu, **příloha**

ex parte (L) **proceedings:** řízení, aniž by byla druhé straně dána možnost k věci se vyjádřit. V rozhodčím řízení výjimečně.

expert (také F) = Sachverständiger (D) = perito (I, Exp.) = experto (Esp.): osoba se zvláštním vzděláním nebo zkušenostmi (posudek →expertise)(1), která se vyjadřuje k tomu, co obvykle nastane ve věcech, přesahujících běžné znalosti, může být (a) ustanovena senátem (→tribunal-appointed) anebo (b) stranou/ani (→party-appointed), **znalec**

expert determination = expert appraisal: postup, kterým je spor faktické anebo technické podstaty vyřešen znalcem (→expert), jmenovaným nebo schváleným, bez ohledu na pravidla rozhodého nebo soudního řízení, jehož rozhodnutí je pro strany konečné a závazné. →Schiedsgutachten (D), **rozhodnutí znalce**

expertise (A): (1): výsledek práce znalce (→expert). (2) (F): →expert's report.

expert's report = expertise (F) = Sachverständigengutachten (D) = perizia (I) = dictamen, informe (Esp.): **posudek** znalce (→expert) v písemné formě, obsahující kvalifikační údaje, zadání, přijetí pověření, metody a zjištění znalce. Často opatřený závěrem znaleckého zkoumání.

expert witness⊕: obvykle = party appointed expert⊕, **znalecký svědek**

extra petita (L) = →ultra petita (L).

extra-contractual liability: →torts, **mimosmluvní odpovědnost**

extract from the Register of Commerce = extrait du registre du commerce (F) = Kbis in France = Handelsregisterauszug (D) = extracto de acta (Esp.): listina obsahující údaje, vedené obchodním rejstříkem, **výpis z obchodního rejstříku**

F

facilitation: podpora poskytnutá stranám sporu třetí stranou, obvykle neutrální, ke konstruktivnímu projednání vzájemně sporných otázek.

fact v. law: základní otázka procesního práva (→procedural law) i v jiných právních oblastech.

→Iura novit curia (L). Zjištění skutkového stavu může být složitější než právo dovoluje. (pozn. překl. „Skutkový stav (fakta)“ je nutno prokázat, aby mohlo být aplikováno „právo“). Právo je pravidlo, fakta jsou skutečnost. **skutečnost vs. právo**

factual matrix⊕ = the facts, **skutkový stav**

false friends: hovorový výraz pro slovní výrazy, které znějí stejně, ale které mají v různých jazycích různý význam. *Příklady* →delay, →director.

fast track arbitration: urychlené rozhodčí řízení.

favor arbitri (L): (postoj) ve prospěch rozhodčího řízení.

favor validitatis (L): postup ve prospěch legalizace právního úkonu (zamýšlené transakce).

FCIArb: →Chartered Institute of Arbitrators.

fee: odměna za profesionální služby (a) na hodinovém základě (b) dle hodnoty (→ad valorem) nebo (c) fixní anebo paušální poplatek.

FIDIC, Fédération internationale des Ingenieurs Conseils, Lausanne: Mezinárodní federace expertních inženýrů. Vydává hojně používané vzory smluv, známé jako červená, žlutá, stříbrná kniha. www.fidic.org

file = dossier (F) = Akten (D) = Akt (Austrian) = expediente (Esp.) = atti (I): úplný spis rozhodčího soudu, tj. korespondence, písemná podání (→written submissions), přílohy (→exhibits), svědecké výpovědi (→witness statements) a znalecké posudky (→experts' reports), protokoly z jednání (→transcript), usnesení (→orders) a rozhodčí nálezy (→awards). Může zahrnovat i fyzické předměty „založené“ jako přílohy, **soudní spis**

final award: konečný nále: *Opak* předběžný nále. →award.

final offer arbitration: →best offer arbitration.

fishing expedition: termín užíváný pro přehnané množství předkládaných důkazů (→evidence).

flip flop arbitration: →best offer arbitration.

floating arbitration, award: →delocalized arbitration.

FMA = Family Mediators' Association (U.K.). www.familymediators.co.uk

fork-in-the-road: rozhodnutí: ustanovení (→provision) poskytující možnost navrhovatelii (→claimant) výběru mezi investičním rozhodčím řízením (→investment arbitration) nebo obchodním rozhodčím řízením (→commercial arbitration).

form of award: forma, v jaké má být nález vydán.; zejména zda má být rozhodnutí označeno jako nález (→award) a zda má být odůvodněno.

forum (L): (1) obecný soud (→state court) nebo rozhodčí soud / senát (→arbitral tribunal). (2) →seat.

forum non conveniens / forum inconueniens (L): teorie, že (z daných důvodů) nevhodný, nicméně věcně příslušný soud se může vzdát jurisdikce ve prospěch jiného fóra, pokud to je ve prospěch stran a svědků.

frais (F) = →costs.

fraus legis (L) = fraude à la loi (F) = Gesetzesumgehung (D): obcházení zákona (v souladu s hierou, nikoli však v duchu zákona).

functus officio (L): splnění úkolu.

further and better particulars: (většinou anglicky) další a širší podrobnosti; někdy požadované jednou stranou od strany druhé, aby mohla odpovědět ve věci druhé strany podrobněji.

G

GAFTA: The Grain and Feed Trade Association (v Londýně). Nejvýznamnější instituce zbožového rozhodčího řízení (→commodity arbitration) na světě.

gap-filling law = nachgiebiges Recht (D) = →ius dispositivum (L) = droit dispositif (F): v kontinentálním právu (→civil law)(2), právo, které se použije, pokud strany nedohodly jinak (→agreement). *Opak:* kogentní právní předpis (→mandatory law), **dispozitivní norma**

GBP = britská libra (steringů).

general principles of law: obecné zásady právní, obecně uznávané zásady (→principles)(1) založené na srovnávací pravovědě.

give evidence: (2): V Anglii →testify, **svědčit**

Goldman formula: souhlasné prohlášení strany, řešící všechny sporné otázky (→issues) v rozhodčím řízení, aby se předešlo jejich projednání soudem, **Goldmanův postup**

group of companies: společnosti patřící jedné osobě (stejným osobám).

group of companies theory: teorie, podle které platí za určitých podmínek, že platná rozhodčí smlouva sjednaná jednou stranou ze skupiny firem (→group of companies) a třetí stranou, zavazuje všechny společnosti dané skupiny, takže třetí osoba této smlouvy může zahájit rozhodčí řízení vůči všem společnostem ve skupině.

group of contracts theory: teorie, podle které za určitých podmínek platí, že pokud některá ze smluv obsahuje rozhodčí doložku, ale ostatní nikoli, tato rozhodčí doložka platí i pro všechny smlouvy mezi stranami.

H

hardship clause: doložka připouštějící úpravu anebo změnu smluvních povinností povinné strany pro případ nutnosti obnovení její hospodářské stability.

hearing file: zápis z ústního jednání (→hearing), zachycující průběh jednání, včetně odkazů na provedené důkazy.

hearing, hearings = conference: ústní jednání, obvykle za přítomnosti stran. *Opak* →meeting. slyšel od druhých.

high-low contract: v USA, řešení, kdy se strany dohodnou na rozhodnutí věci soudním orgánem (→adjudication)(1), ale stanoví omezení, chránící se tak proti nepřiznivému nálezu.

host country: v investičním rozhodčím řízení (→investment arbitration) země, ve které byla investice vynaložena.

hybrid process: způsob řešení sporu za použití několika základních řízení (→primary processes). *Příklady:* →mini-trial, →med-arb, →moderated settlement conference. *Opak* →primary process.

I

IBA = International Bar Association = Mezinárodní asociace (sdružení) advokátů. Komise IBA pro rozhodčí řízení a ADR vydala (a) Pravidla IBA o řízení (IBA Rules of Evidence), 1999, (b) Etický kodex IBA pro mezinárodní rozhodce (IBA Ethics for International Arbitrators), 1986, (c) Pravidla o střetu zájmů (Guidelines on Conflicts of Interest), 2004. www.ibanet.org

ICC, International Chamber of Commerce = MOK, Mezinárodní obchodní komora. Organizuje mimo jiné zejména nejlepší systém mezinárodního (→international) obchodního rozhodčího řízení (→commercial arbitration). Arbitrážní soud MOK (→ICC International Court of Arbitration), Pravidla ICC (→ICC Rules). www.iccwbo.org

ICC Rules: Rozhodčí pravidla MOK, 1998.

ICC International Court of Arbitration: Arbitrážní soud Mezinárodní obchodní komory; v rámci →ICC, který organizuje rozhodčí řízení ICC. Rozhodčí soud MOK sestává ze 125 členů, prezidenta a ostatních představitelů a sekretariátu. Soud koná měsíčně plenární zasedání, týdně zasedá →Comité restreint. (poz. překl. viz také <http://www.iccwbo.org/court/arbitration/id4400/index.html>)

ICCA = International Council for Commercial Arbitration: rada vybírá ke spolupráce nejlepší odborníky v oblasti mezinárodní obchodní arbitráže. Vydává mimo jiné ICCA Yearbook (ročenku ICCA) a pořádá kongresy a konference jednou za dva roky.

ICDR: mezinárodní pobočky →AAA, v New Yorku, Dublinu, Singapuru, a Mexico City.

ICRD = International Centre for the Resolution of Disputes: Mezinárodní středisko pro řešení sporů, 70 Fleet Street, Londýn. www.idrc.co.uk

ICSID Convention: Úmluva ICSID: Washingtonská úmluva o řešení sporů z investic mezi státy a občany druhých států, 1965 (pozn. překl. č. 420/1992 Sb.), kterou bylo zřízeno Mezinárodní středisko pro řešení sporů z investic (International Centre for Settlement of Investments Disputes). www.worldbank.org/icsid.org

i.e. = id est (L) = tj.

IHK (D): (1) Internationale Handelskammer = →ICC. (2) Industrie- und Handelskammer (v různých německých městech): obchodní a průmyslová komora.

immunity of arbitrators: proti trestnímu postihu nebo občanskoprávnímu nároku, **immunita rozhodců**

impartiality of arbitrators = impartialité (F) = Unparteilichkeit (D) = impartialidad (Esp.); **nestrannost** rozhodců v mentálním (subjektivním) smyslu. Stranickost může vést k odmítnutí (→challenge) rozhodce (1). *Opak* (objektivní) nezávislost (→independence) rozhodce.

implied terms: v systému zvykového práva (→common law) **kogentní ustanovení**, které platí ze zákona, vedle smlouvy. →gap-filing law.

in camera (L): s vyloučením veřejnosti.

in-house counsel: právník zaměstnaný u společnosti, ve firmě. *Opak* →externí poradce, **podnikový právník**

in limine litis (L): před samým započatím sporu (*doslova:* na prahu sporu).

independence = independence (F) = Unabhängigkeit (D) = independencia (Esp.) = independenza (I): **nezávislost:** objektivní nedostatek nezávislosti rozhodce (→arbitrator), buď finanční nebo politické anebo obojí, obvykle na té straně, která rozhodce navrhl. Nedostatek nezávislosti může vést k pochybnostem (→bias) (= nedostatek nestrannosti (→impartiality)) a tudíž k odmítnutí (→challenge)(1).

infra petita (L): rozhodnutí *infra petita* se nevyplácí se všemi žalobními nároky (→prayers for relief).

inquisitorial system: způsob vedení řízení, kdy rozhodčí soud sám zjišťuje skutkové okolnosti věci = motu proprio (L) = sua sponte (L) = ex officio (L), *nemo odlišovat* →adversarial system(1), **inkvizitní, vyšetřovací systém**

inspection = Augenschein (D) = inspección (Esp.) = ispezione (I): způsob zjišťování skutkového stavu rozhodčím soudem na místě, obvykle za přítomnosti stran. Viz. čl. 7 Pravidel IBA o řízení (→IBA Rules of Evidence), **ohledání**

institutional arbitration: rozhodčí řízení, které rozhodčí instituce (→arbitral institution) organizuje alespoň potud, že ustavuje rozhodčí senát. *Opak* rozhodčí řízení ad hoc (→ad hoc arbitration), **institucionální rozhodčí řízení**

instructing solicitors: v Anglii solicitor, který určuje svým mandantům baristera, který vystupuje jako advokát (→advocate) nebo poradce (→counsel)(2) (pozn. překl. solicitor tak u soudu nevystupuje, zatímco barister ano).

inter partes(L): mezi stranami.

interest: úrok. *Nemo odlišovat* (a) jednoduchý úrok /úrok z prodlení/ od (b) úroku z úroků (→compound interest); (c) smluvní úrok (→contractual)(1) od (d) úroku stanoveného zákonem (→statutory interest).

interests-based: charakter mediace, v jejímž rámci je poskytnuta stranám pomoc ke zjištění a podpoře shodných zájmů, pro řešení výhodné pro obě strany (→win-win solution). *Opak* →rights-based.

interim adjudication: →adjudication(2), **prozatímní rozhodnutí**

interim award, interlocutory award = sentence interimaire (F) = Zwischenschieds-spruch (D) = laudo provisional (Esp.): jakýkoli rozhodčí náleží (→award) vydaný skoncemím rozhodčího řízení ve věci samé, *opak* →final award. **předběžný rozhodčí náleží, mezitímní rozhodčí náleží**

interim measures of protection: předběžné opatření a opatření k zachování stávajícího stavu (→provisional and conservatory measures).

interlocutory: dočasný, nikoli konečný.

intermediate dispute resolution: postup, především ve stavebnictví, kdy nezávislá třetí osoba anebo nezávislé gremium projednává věc anebo doporučuje její řešení, provádí mediaci anebo věc neformálně rozhodne (→adjudication) (2) k řešení vzniklého sporu. →Dispute Review Board, **řešení sporů za účasti prostředníka**

international arbitration: v závislosti na vymezení (1) rozhodčí řízení mezi stranami z různých zemí nebo (2) rozhodčí řízení z mezinárodního obvodu, *opak* tuzemské rozhodčí řízení (→domestic arbitration), nadnárodní (→transnational), **mezinárodní rozhodčí řízení**

International Arbitration Court of the Austrian Federal Economic Chamber: Mezinárodní rozhodčí soud při Rakouské spolkové obchodní komoře: vůdčí rozhodčí instituce v Rakousku. www.wk.or.at

international award @: (1) vydaný v mezinárodním rozhodčím řízení (→international arbitration) (ale v jakém smyslu?) nebo (2) cizí rozhodčí náleží ve smyslu Newyorské úmluvy (→New York Convention), **mezinárodní rozhodčí náleží**

international public policy: = ordre public international (F); **mezinárodní veřejný pořádek** →public policy. →transnational public policy. *Opak* →domestic public policy.

interpretation: (1) převod nebo výklad (→construction) textu smlouvy nebo zákona. (2) ústní tlumočení přednesu do jiného jazyka (někdy šeptem) nebo průběžné tlumočení. *Opak* překlad (→translation) písemného textu, **výklad; tlumočení**

interpretation of award: výklad rozhodčího nálezu, bez jeho doplnění.

interrogatory: (1) seznam otázek, určených pro svědka před zahájením řízení. V mezinárodním rozhodčím řízení používáno zřídka. Někdy jsou svědkům předkládány písemné dotazy formou dotazníku. (2) ⊕ = →testimony of witness.

investment arbitration rozhodčí řízení, jehož předmětem je spor o investice mezi zahraničním investorem a přijímacím státem (→host country) nebo horizontální rozhodčí řízení (→horizontal arbitration) mezi státy. →bilateral investment treaty; →ICSID Convention.

investor's country: V investičním rozhodčím řízení (→investment arbitration) stát, ze kterého pochází investor, **stát investora**

ipso facto (L): fakticky; na základě skutečnosti.

ipso iure (L): silou práva, bez dalšího.

issue by issue voting: hlasování rozhodčího senátu o sporných otázkách. *Poznámka:* v závislosti na tom, jak jsou sporné otázky vymezeny, může být dosaženo různých rozhodnutí, takže vymezení sporných otázek může být samo o sobě sporným.

issues for arbitration: předmět řízení vymezený v →items of reference, viz. čl. 13 Pravidel ICC (→ICC Rules). Jde o vymezení skutkových a právních otázek, které nejsou totožné se žalobním petitem. Jedna se obvykle o otázky, které je nutné předem vyřešit jako předběžné otázky (→preliminary issues) předběžným rozhodčím náležením (→preliminary award). Mohou být nahrazeny použitím →Goldman formula.

iura novit curia (L): zásada (→principle) (1) soud zná právo (není předmětem dokazování) a proto soud aplikuje právo bez dalšího /*sua sponte* (L)/ nebo z vlastní vůle /*motu proprio* (L)/.

iure gestionis (L): (ukony státu) v obchodních věcech jako soukromoprávní osoby. *Opak* →iure imperii (L).

iure imperii (L): (ukony státu) při výkonu svrchovanosti státu. *Opak* →iure gestionis (L).

ius dispositivum (L) dispozitivní právní předpis (→gap-filling law). *Opak* kogentní právní norma (→mandatory law).

J

joinder: spojení dvou nebo více (1) věcí anebo (2) stran sporu v jednom rozhodčím řízení. (→consolidation).

judicial assistance: úkon právní pomoci dožádaného soudu (→juge d'appui (F)) nebo jiných obecných soudů na základě dožádání cizího soudu (→letters rogatory), **soudní právní pomoc**

judicial settlement conference →Referentenaudienz (D); před americkými soudy jednání svolané soudem do místnosti soudce k projednání možností smíru, **soudcovské jednání o smíru**

juge d'appui (F): obecný soud (→state court) v sídle (→seat) rozhodčího řízení, který poskytuje podporu rozhodčímu řízení obvykle vydáním →preliminary or conservatory measures, prováděním důkazů (→taking evidence) i dožádáním do ciziny (→letters rogatory). Viz např. ustanovení § 183 až 185 švýcarského zákona MPS (→PL Statute).

judgment: rozhodnutí (→decision) obecného soudu (→state court) ve věci; rozsudek. *Opak* rozhodčí náleze (→award).

jurisdiction of arbitral tribunal = competence (F) = Zuständigkeit (D) = competencia (Esp.); **pravomoc rozhodčího soudu k projednání věci** (→meritis). →separability; →Kompetenz-Kompetenz (2).

K

Kbis: ve Francii = výpis z obchodního rejstříku (→extract).

Klage (D) = žaloba (→complaint).

Klageantwort (D) = Klageerwiderng (D) = **žalobní odpověď** (→answer).

Kompetenz-Kompetenz (D): (1) Starší německá teorie (doctrine)®, pravomoc rozhodnout o pravomoci s konečnou platností. (2) Mimo Německo, chápáno v užším smyslu: pravomoc rozhodčího soudu rozhodovat o své pravomoci, které může být v otázce pravomoci předmětem opravného prostředku k obecnému soudu (→state court).

Kostenvorschuss (D) = →deposit.

Kuala Lumpur Regional Centre for Arbitration: Regionální rozhodčí soud v Kuala Lumpur, viz www.klcca.org

L

lack of independence: závislost na některé ze stran (→partiality), **nedostatek nezávislosti**

language of arbitration: obvykle vyřčený jazyk, ve kterém je rozhodčí řízení vedeno a do kterého jsou veškeré písemnosti přeloženy anebo tlumočeny. Někdy se používá jiného jazyka pro

písemná podání, svědectví a pro ústní přednesy, což umožňuje předložení právních textů anebo listinných důkazů v jiném jazyku, bez překladu, **jazyk rozhodčího řízení**

laudo (Esp.) = →award, **rozhodčí náleze**

law v. fact: právní posouzení skutkových okolností (→fact v. law).

LCIA = London Court of International Arbitration (Arbitrážní soud v Londýně), vůdčí rozhodčí instituce v Anglii. www.lcia-arbitration.com

leading question: otázka podsouvající odpověď. Viz křížový výslech (→cross-questioning), **sugestivní otázka**

letter of intent: dopis anebo jiná písemnost, ve kterém strany vyjadřují zájem uzavřít smlouvu a smlouvu jeho obsah. Viz záznam o shodě (→memorandum of understanding), **dopis o společném záměru**

letters of request = **letters rogatory**: žádost příslušného obecného soudu (→state court) obecnému soudu jiné jurisdikce o provedení o výkonání jistých úkonů se žádostí o podání zprávy o v výsledku dožadujícímu soudu. (→juge d'appui (F)), **dožádání**

lex anterior (L): předcházející zákon. *Opak* →lex posterior (L).

lex arbitri (L): rozhodné právo, kterým se řídí rozhodčí řízení, určené podle sídla rozhodčího řízení (→seat of arbitration). Věšinou stanoví (a) způsob ustavení rozhodčího senátu, (b) kontrolu rozhodců, (c) funkce →juge d'appui (F), (d) →opravné prostředky proti rozhodčímu nálezu.

lex contractus (L): **rozhodné právo smlouvy** (pozn. překl. v kolizním právu právo místa, kde byla smlouva uzavřena).

lex fori (L): právo (které považují?) určené sídlem rozhodčího řízení (→seat of arbitration). *Obvykle*: hmotné právo sídla rozhodčího řízení (→seat of arbitration).

lex loci actus (L): právo místa, kde došlo k rozhodnému právnímu jednání.

lex mercatoria (L): hmotná pravidla nestátního práva, vyvinutá arbitrážní praxí (→case law); obchodní zvykové právo.

lex posterior (L): pozdější právo. *Opak* →lex anterior (L).

lex specialis (L): speciální právní úprava. *Opak* lex generalis (L), obecná právní úprava.

lieu de l'arbitrage (F) = lugar del arbitraje (Esp.) = místo rozhodčího řízení (→place of arbitration), sídlo (→seat).

liquidated damages: výhrada odškodnění, smluvně stanovená výše předpokládané škody pro případ, že nedošlo k plnění. *Opak* →penalty, in terrorem (L).

lis pendens (L): (1) spor (→dispute) projednávaný před fórem (→forum), (2) = lis alibi pendens (L). Litispence, která má za následek, že stejný spor nemůže být projednáván před jiným soudem.

list system: způsob výběru rozhodce z listiny rozhodců již existující anebo pro tento případ vytvořené.

litigation: závazné řešení sporu obecným soudem (→state court) anebo jinou osobou, státem povolanou státem (pozn. překl. zákonnými procesními pravidly). *Opak* rozhodčí řízení (→arbitration); →ADR.

LME = London Metal Exchange: Londýnská burza kovu.

lodo (I) = →award.

LOI: letter of intent: předběžný společný záměr stran.

losing party: strana, která ve sporu podlehla.
lost profits = → **lucrum cessans** (L.) **ušílý zisk**, a obvykle jeho náhrada.

lucrum cessans (L.): **ušílý zisk**, a obvykle jeho náhrada. *Opak* → **damnum emergens** (L.).

Lugano Convention on Jurisdiction and the Enforcement of Judgments in Civil and Commercial Matters (Luganská úmluva o pravomoci a o výkonu rozsudků v občanských a obchodních věcech), 1988, obdoba → **Brussels Convention**, která ji nahradila.

M

main hearing: (obvykle) = → **evidentiary hearing**.

managing director: ředitel (→ **director**), který je současně nejvyšším ředitelem společnosti, generální ředitel.

mandatory law = **droit impératif** (F) = **zwingendes Recht** (D) = **ley mandatoria** (Esp.) = **ius cogens** (L.): v rámci rozhodného práva (→ **applicable law**), psané nebo zvykové právo, které se použije vždy, bez ohledu na dohodu stran, **kogentní norma**. *Opak* (→ **public policy**).

maritime arbitration: rozhodčí řízení v námořních sporech.

mass claims process: Často na základě zvláštní mezinárodněprávní úpravy, zvlášť vedené řízení o tisících žalobních nároků ve "zjednodušeném řízení /rough justice/" a rozdělení omezených zdrojů obětí rozsáhlého bezpráví (nebo jejich právním nastupcům). *Příklady:* www.ct-ll.org, www.ion.com, www.uncc.org.

med-arb: kombinace mediace (→ **mediation**) a rozhodčího řízení (→ **arbitration**). Povolání nezávislé osoby (→ **neutral**) nejdříve k mediaci a poté, obvykle na základě volby stran, k vedení rozhodčího řízení, pokud se mediace nezdařila.

mediation: (→ **facilitated dispute resolution**) pomoc při řešení sporu smírem bez soudního rozhodnutí (→ **adjudication**). Obvykle na základě zájmů stran (→ **interest-based**), může spočívat i na právním základě (→ **rights-based**). (1) V rámci kyvadlové diplomacie nebo → **caucuses**. (2) Někdy = → **conciliation**. **mediace**

meeting: zasedání, obvykle pouze rozhodčího senátu. *Opak* → **hearing**, **conference**, **ústní jednání**.

memorandum of understanding: (předběžná) písemná smlouva o mnoha bodech. Podobně jako → **letter of intent**, **zápis o shodě**

memorial ⊕: → **written submission** ⊕, → **brief**, „**falešný přítel**“ (→ "false friend" of **mémoire** (F)).

meritis: **meritum**, **podstata sporu** (→ **dispute**).

mini-trial: druh smířetvého řízení (→ **conciliation**) na základě formálních přednesů před gremiem vedoucích pracovníků stran (pozn. překl. např. **prokurista**, člen představenstva, člen dozorní rady, jednatel) a nestranného předsedy (→ **umpire**)(2). Převládá tendence rozhodovat podle práva (→ **rights-based**).

mock arbitration: simulované rozhodčí řízení. (1) soukromě organizované vzdělávání pomocí předvádění rolí, s použitím hypotetického případu. (2) Při velmi rozsáhlém rozhodčím řízení může strana uspořádat interní simulované rozhodčí řízení, aby zhodnotila význam předchozích a možných budoucích podání u simulovaného senátu (→ **panel**), odpovídajícího senátu rozhodčí.

model clause: **vzorová** rozhodčí doložka (→ **arbitration clause**) doporučující použití konkrétních rozhodčích pravidel (→ **arbitration rules**).

model law: (1) o mezinárodním rozhodčím řízení. Přijaty s menšími úpravami v mnoha jurisdikcích světa. (2) o elektronickém obchodu. *Oboji vypracoval* → **UNCITRAL**. **vzorový zákon**

money award ⊕ = **monetary award** ⊕: rozhodčí nález (→ **award**) zavazující jednu stranu zaplatit v penězích straně druhé. *Opak* **inter alia**, určující rozhodčí nález nebo usnesení (→ **order**)(2). **rozhodčí nález na plnění v penězích**

moot: (1) sporný, diskutační. (2) (**arbitration moot**): simulované rozhodčí řízení: studentská soutěž v → **mock arbitration** (1). *Příklady:* www.cisg.law.pace.edu/vis.html (Videaň), www.cisgmoot.org (Hong Kong).

motion: **návrh strany**, aby rozhodčí soud něco konal. Tyto návrhy jsou často procesní (→ **procedural**) povahy. *Opak* **žalobní nárok**, **petit** (→ **prayer for relief**).

MOU = → **Memorandum of Understanding**.

multi-door courthouse: koncept, kdy je soudní úředník pověřen předběžnou analýzou případu a poté na tom základě stranám doporučuje různé možnosti řešení sporu, nikoli jen před soudem. Singapur i řada měst a administrativních obvodů (**counties**) v USA tyto programy (**multi-door programs**) nabízejí.

multi-party arbitration: **rozhodčí řízení za účasti více stran:** rozhodčí řízení za účasti více než dvou stran. Může vést k problémům s → **party autonomy**, s (2) → **equal treatment** a s → **procedure**.

N

NAFTA = **North American Free Trade Agreement**: Vytvořila zónu volného obchodu a poskytuje ochranu investic (→ **investment protection**) a obchodní rozhodčí řízení (→ **trade arbitration**).

national: **národní:** *opak* **mezinárodní** (→ **international**); **nadhárodní** (→ **transnational**).

National Committee: v systému MOK (→ **ICC system**) příslušná národní skupina doporučující k jmenování (→ **nominate**) rozhodce v případě, že tak neučinila příslušná strana, vedle poskytování další služeb (pozn. překl. např. **národní výbor ICC Česká republika** pořádá různé semináře, symposia a pod. z různých oblastí mezinárodního obchodu, viz <http://www.icc-cr.cz/nvicc>), **národní výbor**

nationality ⊕: **správně** = **citizenship** ⊕: **občanství**

natural justice: **přirozená spravедnost:** v Anglii obdoba fádného řízení (→ **due process**) nebo mezinárodního veřejného pořádku (→ **public policy**).

negative → **public policy:** **důvod vedoucí k odmítnutí aplikace rozhodného práva**, určeného normami mezinárodního práva soukromého (→ **private international law**). *Opak* → **positive public policy**.

negotiation: **vyjednávání:** **dobrovolný postup**, kterým se strany snaží vyřešit spor (→ **dispute**) bez zásahu třetí nezávislé osoby (→ **neutral**)(2). *Opak* → **ADR**, → **arbitration**, → **litigation**.

Netherlands Arbitration Institute: **Nizozemský arbitrážní institut** /**Nizozemský stály rozhodčí soud**/ (viz. www.asser.nl/icalnai-rules.htm).

neutral: (převážně v USA): (1) rozhodce nejmenovaný žádou ze stran. (2) **konciliátor** (smířovatel) anebo jiný odborník na ADR, nejmenovaný žádou ze stran. **nestranná osoba**

neutral fact-finding expert: nestranný znalec (→expert) pověřený stranami ke zjištění skutkových okolností, k zaujetí právního nebo technického stanoviska a k vypracování nezávazného znaleckého posudku (→expert's report) ke sporným otázkám pro strany.

new law merchant = →lex mercatoria (L).

New York Convention: Newyorská úmluva, 1958 (pozn. překl. viz vyhl. č. 74/1959 Sb. o Úmluvě o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů). V SRN často nazývána UN-Übereinkunft (D)⊗ = New Yorker Konvention⊗. www.uncitral.org/english/texts/arbitration/NY-con.v.htm

nomination of an arbitrator: návrh na jmenování rozhodce, který musí být potvrzen rozhodčí institucí (→arbitral institution). →appointment of arbitrators.

non-signatory: (1) osoba, která nepodepsala rozhodčí smlouvu (→arbitration agreement). (2) V širším slova smyslu (neboť podpis nemusí být vždy nezbytný) osoba, která sama o sobě není stranou rozhodčí smlouvy v dané věci.

notes de plaidoiries (F): písemné podání, se všemi odkazy, předané současně se závěrečným přednesem (→summation). Obdoba →pleading notes, →cotes de plaidoiries (F).

O

Obfrau, Obmann (D) = →presiding arbitrator: vrchní, předsedající rozhodce.

obiter dictum (L): vedlejší odůvodnění (→reasons) rozhodnutí (→decision), které se netýká přímo věci, jsoucí jakoby "mimochodem" vedle a nad rámec závěru, odůvodňujících výrok (→operative part) rozhodnutí. *Opak* pomocné odůvodnění. *Opak* →stare decisis.

(pozn. překl. obiter dictum „poznámka mimochodem“ je používána soudy v systému common law, stejně jako judičiálními orgány, včetně arbitráže, v oblasti mezinárodního práva veřejného (např. i Mezinárodním soudním dvorem OSN). Tato část odůvodnění rozhodnutí je pro samotnou věc nepodstatná, je použita jako ilustrace, analogie, na základě pouze hypotetických úvah. Jde o vedlejší právní názor soudu, který nemá závaznost precedentu, neboť jde o stanovisko, uvedené pro ilustraci, pro případ, že by skutkové okolnosti byly jiné: „co by bylo, kdyby...“)

ombudsman (původ ze Švédska): nezávislá osoba, zabývající se stížnostmi veřejnosti proti porušování zákona správními nebo státními orgány nebo proti nekompetentnímu vyřizování věci. Je oprávněn vyšetřovat, doporučovat, kritizovat, zveřejňovat problémy.

opening statement: při →evidentiary hearing, úvodní přednes zástupce strany shrnující hlavní body žalobního nároku. Někdy bývá nahrazeno →skeleton argument anebo vůbec vynecháno, úvodní přednes

operative part of an (→award) or procedural (→order): výrok rozhodčího nálezů anebo procesního usnesení (1) = dispositif (F) = Tenor (D): část obsahující vlastní rozhodnutí. Žalobní nároky (→prayers for relief) a návrhy stran (→motion) jsou předmetem výroku. *Opak* odůvodnění (→reasons).

opinion: odůvodnění výroku rozhodčího nálezů rozhodčím soudem.

oral argument: někdy skutkový, často shrnující důkazní řízení a právní hodnocení. **ústní přednes.**

oral hearing⊗ = →hearing⊗. **ústní jednání,** často →evidentiary hearing.

order: (1) procesní rozhodnutí vydané rozhodčím soudem (→arbitral tribunal) →pendente lite (L). *Např.* →constitution order; →closing order; →order for directions. (2) →preliminary measure

(nařizující straně konat či nikoli) *Opak* →money (or monetary) relief / →award; →declaratory award, usnesení

order for →directions (většinou v angličtině): usnesení (→order), kterým stanoví rozhodčí senát další procesní postup v rozhodčím řízení.

ordinary court⊗ = →state court⊗ = tribunal étatique (F) = staatliches Gericht (D) = tribunal judicial, tribunal estatal (Esp.); **obecný soud**

ordre public (F): →public policy; **veřejný pořádek**

outside counsel: externí právní poradce s vlastní praxí. *Opak* →in-house counsel: firemní právník

P

pacta sunt servanda: zásada (2) **dohody se musí dodržovat**

Panama Convention: Inter-American Convention on International Commercial Arbitration: Meziamerická úmluva o mezinárodní obchodní arbitráži, ze 30. ledna 1975, Panamská úmluva

panel: senát, skupina osob, od které se očekává jednání jako celku. Obvykle = →arbitral tribunal, rozhodčí senát.

parallel proceedings: řízení mezi stejnými nebo (částečně) spřízněnými stranami před jinými instancemi →fora (L). **souběžné řízení**

pari passu (L) = stejným dletem, v souladu s...

partial award: nález (→award), kterým je rozhodnuto o některých, nikoli všech žalobních nárocích (→prayers for relief). **částečný rozhodčí nález**

partiality: subjektivní náklonnost nebo záliba rozhodce pro jednu ze stran, obvykle k té, která ho/jí nominovala. *Opak* (objektivní) nedostatek nezávislosti (→independence). **podjatost**

partisan: výraz k označení osoby, obvykle rozhodce, která není neutrální anebo neutrálnímu předsedá a která tak podporuje jednu ze stran sporu. **přivržence**

party autonomy: (1) právo stran zvolit si rozhodné právo. (2) zásada (1), že rozhodčí řízení závisí na vůli stran. **autonomní stran:**

party representation costs = frais de representation (F) = Parteivertretungskosten (D) = costes de representation legal de la parte (Esp): **náklady na právní zastoupení** strany (→attorney's) fees and expenses), zahrnující i výdaje na stranou jmenovaného znalce, svědecké, náklady a výdaje za vlastní personál (*sporné*), náklady a výdaje na stranou jmenovaného tlumočnicka i překladače.

party-appointed expert⊗: stranou jmenovaný znalec = →expert fitness.

party representative: (1) = →counsel(1): osoba, které vystupuje jménem strany, obvykle advokát. (2) osoba jednající za firmu, obvykle jeden z jejích vedoucích představitelů (jednatel, předseda představenstva apod.). **zástupce strany**

pathological arbitration clause: vadné smluvní ustanovení, které vyžaduje výklad (→interpretation) (1) nebo další dohodu stran, k určení (a) zda doložka předvidá rozhodčí řízení (→arbitration) anebo jiné řízení, (b) jaké je sídlo rozhodčího řízení (→seat of arbitration) a (c) zda zakládá rozhodčí řízení ad hoc → (ad hoc arbitration) / v tom případě určení jmenovavcího orgánu (→appointing authority) nebo zda zakládá rozhodčí řízení institucionální

(→institutional arbitration) a pokud ano, pak (d) ve prospěch které instituce, státního rozhodčího soudu (→institution), **kulhajíci (doslova patologická) rozhodčí doložka**

PDG = Président Directeur Général (F) = Chairman of the Board a CEO (chief executive officer); **předseda představenstva a generální ředitel**

penalty (1) = peine contractuelle (F) = Vertragsstrafe (D): v právu občanském (2), dohodnutá částka, kterou dlužní strana porušující straně poškozované in terrorism (L) /výstrahou/, někdy →per diem (L). (2) = →astrimente (F), **smluvní pokuta**

pendente lite (L): (doslova "během sporu"), **neskončený spor**

pendulum arbitration: →final offer arbitration, rozhodčí řízení, kdy je nutné rozhodnout mezi konečnými návrhy stran (pozn. překl. nelze dospět ke kompromisu).

per diem (L) = **za každý den: (1)** paušální peněžní částka, která náleží rozhodci za jeden den. (2) per diem fine: smluvní pokuta (→penalty) dospělá za každý den, kdy strana neplní přkaz. →astrimente.

Permanent Court of Arbitration (PCA): Státní arbitrážní soud: vládní organizace OSN v Haagu. Rozhodčí instituce, která (a) organizuje mezinárodní rozhodčí řízení mezi nezávislými státy (→public international arbitrations), (b) určuje jmenovací orgán, pokud nebyl zvolen stranami pro rozhodčí řízení podle pravidel UNCTRAL. →UNCTRAL(c). www.pca-cpa.org

petita (L) = →prayers for relief.

PIL (Private International Law) Statute: zákon MPS (o mezinárodním právu soukromém): švýcarský federální zákon o mezinárodním právu soukromém (→Private international law), obsahuje kapitulu o mezinárodním rozhodčím řízení (→international arbitration).

place of arbitration: běžné sídlo (→seat) rozhodčího řízení (velkoměsto). **Rozlišuje** od místa, kde se schází rozhodčí senát, někdy nazývaném →dělšísté (venue), **místo rozhodčího řízení**

plaintiff: v rozhodčím řízení obvykle nazývaný navrhovatel @ (claimant), **žalobce**

plea in nullity = **žaloba na zrušení rozhodčího nálezů** (→action to set aside).

plea of lack of jurisdiction: obrana (→defense)(2), že rozhodčí soud je nepřislušný, která musí být vznesena nejpozději při prvním úkonu ve věci samé, a to z důvodu, že rozhodčí smlouva je neplatná nebo nezavazuje příslušnou stranu, anebo že se nevztahuje na daný spor anebo že stanoví podmínky, které nebyly (zatím) splněny. Obdobná námitka může být vznesena vůči tomu, že rozhodčí senát nebyl ustaven řádně anebo že spor nemůže být projedán v rozhodčím řízení (→arbitrable), **námitka nedostatku pravomoci**

pleadings: písemná podání a stručné souhrny, někdy také ústní.

pleading notes: v Anglii písemné **procesní podání**, včetně zevrubných odkazů na právní texty, obvykle k podpoře ústního přednesu, zvláště zdůrazňujícího podstatné body žaloby.

plural claimants, respondents: několik navrhovatelů (žalobců) nebo odpůrců (žalovaných) v rozhodčím řízení za účasti více než dvou stran sporu (→multi-party arbitration).

positive → **public policy: (aktivní) veřejný pořádek**: (pozn. překl. = lois d'ordre public (F) = Engrißnormen (D): správněji **předpisy přímo (nutně) použitelné**: ustanovení (→provisions) tuzemských předpisů, v dané věci aplikované (která nejsou součástí rozhodčího práva (→applicable law) a která musí být závazně použity (→mandatoryly applied) vždy (pozn. překl. bez ohledu na to, zda se věc jinak na základě kolizní normy řídí jiným než tuzemským právem).

post-hearing brief: = closing written submission = closing memorial: písemné podání na základě provedené dokazování, obvykle po provedení důkazů při ústním jednání (→evidentiary hearing). Často nahrazuje ústní shrnutí (→summation), **závěrečný návrh**

power of attorney = procurator (F) = Vollmacht (D): zmocnění(2) (obvykle písemný) projev určený třetí osobě, že úkony zmocněnce zavazují zmocnitel(2), **plná moc**

prayers for relief: = relief requested = conclusions (F) = Klagebegehren (D) = Rechtsbegehren (D) = pretenções (Esp.): podání strany, obsahující návrh na výrok rozhodčího nálezů (→operative part of award) = **petita (L)** vzhledem k →ultra petita (L) a →infra petita (L), alternativní žalobní nárok (→alternative prayer for relief), **žalobní petit**

precedent: pramen práva v anglosaském právu – dřívější (zásadní) rozhodnutí, které je závazné pro rozhodnutí pozdější na základě zásady (→principle)(1) →stare decisis (L), **precedens**

pre-hearing conference: předběžná porada: (předběžné) jednání anebo telefonické porada soudu, k posouzení řady otázek technické a procesní (→procedural) povahy k přípravě ho řízení (→evidentiary hearing). →UNCTRAL(d), Pravidla IBA o m řízení (→IBA Rules of Evidence).

preliminary award = sentence préliminaire (F) = Vor(ab)schiedsspruch (D) = laudo preliminar (Esp.): rozhodnutí, kterým je rozhodčí soud sám vázán (→preliminary →award), **předběžný rozhodčí nález**

preliminary hearing: →pre-hearing conference: **předběžné řízení soudu** ve formě jednání (→hearing) soudu.

preliminary issue: otázka, která musí být rozhodnuta před tím, než je rozhodováno o žalobním nároku (→prayers for relief), např. otázka pravomoci nebo otázka rozhodčího práva, **předběžná otázka**

preliminary or conservatory measure: obvykle ve formě usnesení (→order)(2), který určuje straně (např.) co má nebo nemá konat, **předběžné nebo zajišťující opatření**

preparation of a witness: příprava svědka zástupcem strany (→party representative) před podáním svědectví (→testimony). Připusně a potřebné v mezinárodním rozhodčím řízení. Svědek nesmí zřejmě být nabalán ke lži. →witness statement.

prescription (E, F) = Verjährung (D) = prescription (Esp.), časový úsek (→time-bar) pro uplatnění nároku anebo k podání žaloby, →statute of limitations, **promlčení**

president: (1) nejvyšší řídící úředník nebo funkcionář společnosti, generální ředitel. (2) = **presiding arbitrator** = chairperson = chairman @ = chair = **prezident (F)** = **Präsident (D)**: rozhodce, který předsedá, vede rozhodčí řízení a obvykle vykonává omezené procesní pravomoci. Předsedající rozhodce = předseda rozhodčího senátu, **prezident; vrchní rozhodce**

prima facie (L): na první pohled, **zřejmé**.

primary process: základní postup použitý k řešení sporu, zejména →negotiation, →conciliation, →arbitration a →litigation. **Opak** →hybrid process.

principal: (1) hlavní nárokováná nebo přisouzená částka. **Opak** →interest (2) osoba, za níž zmocněnec jedná, zmocnitel, **jistina**

principle: (1) základní právní pravidlo. (2) otázka, zda existuje peněžitý dluh = →an debtatur (L). **Opak** →quantum, **zásada**

private international law, PIL = conflict of laws = droit international privé (F), DIP = Internationales Privatrecht (D), IPR: v oblasti mezinárodního práva především určuje, jaké se použije hmotné právo (→substantiv law), **mezinárodní právo soukromé**

privilege: v řízení, právo osoby odmítnout sdělit určité skutečnosti. **Příklad**: vztah mandant - advokát. *Quere* kterého práva se použije. Viz. čl. 9 pravidel IBA o řízení (→IBA Rules of Evidence).

privy of contract: zásada, že smlouva zavazuje pouze strany (→inter partes), **společný smluvní zájem**

privy of arbitration: zásada(1), že řízení rozhodčího soudu je neveřejné.

procedural: patřící k řízení. Viz § 34 švýcarského zákona o rozhodčím řízení (→Arbitration Act 1996). **procesní:**

procedural order: usnesení (→order)(1) rozhodčího senátu k procesnímu postupu, **procesní usnesení**

procedure (také F): **procesní pravidla**, kterými se řídí rozhodčí soud, senát (→arbitral tribunal), *Opak* →proceedings.

proceedings = procedura (pouze F): (**procesní**) **postup, řízení: skutečný způsob**, jak rozhodčí senát postupuje nebo postupoval. *Opak* →procedure (A).

production of documents⊕: upřednostňovaný výraz pro →discovery⊕. Viz. Čl. 3 Pravidel IBA o řízení (→IBA Rules of Evidence) →Redfern schedule.

Prokurist (D): v německém právu a v jiných právních systémech – zástupce společnosti s omezenou obchodní plnou mocí **prokurista**

proof procedure: = procedura de preuve (F) = Beweisverfahren (D) = desahogo de prueba, procedimiento de prueba (Esp.): postup (→procedure) vedoucí k provedení důkazů (→administering proof or evidence). Obvykle jsou listinné důkazy (→documents) předkládány spolu s podáním ve věci (→briefs). Svědci (→witnesses) jsou slyšeni při ústním jednání (→hearing). Znalci pověřeni stranou (→party-appointed experts) mohou vypracovat znalecký posudek (→expert's report) a mohou být také vyslechnuti. Znalec jmenovaný senátem (→tribunal-appointed expert) může předložit znalecký posudek (→expert's report). Rozhodčí senát může provést místní ohledání (→inspection). Strany obvykle přednesou na závěr řízení závěrečný návrh ústně (→oral summation) nebo formou písemného podání (→post-hearing briefs). Viz. čl. 3 až 8 Pravidel IBA o řízení (→IBA Rules of Evidence) **důkazní řízení**

provision: (1) daný text zákona anebo smlouvy. (2) finanční částka, odpovídající náhradě za určité riziko (províze).

provisional and conservatory measures = medidas provisionales de protección (Esp.): různá opatření, přijímaná obvykle na začátku rozhodčího řízení za daným účelem, zejména k zajištění spravedlivého a rovného postavení stran před rozhodčím senátem (→arbitral tribunal), **předběžná a zajišťující opatření**

public international law arbitration: rozhodčí řízení, jehož předmětem jsou otázky mezinárodního práva veřejného, zejména před Stálým arbitrážním soudem v Haagu (→Permanent Court of Arbitration at the Hague).

public law = droit public (F) = öffentliches Recht (D) = derecho público (Esp.): právo veřejné, v kontinentálním právním systému(2) normy právního řádu upravující (postavení a funkce) (a) státu a (b) jeho vztahy k soukromoprávním subjektům. **právo veřejné**

public policy = ordre public (F): (1) úvahy nebo zásady (→principles) pro rozhodčí soud (1) natolik podstatné, že jinak použitelné právo nelze aplikovat, na základě výhrady veřejného pořádku (→negative public policy) anebo jinak použitelné právo je nahrazeno tuzemskými normami, předpisy přímo použitelnými (→positive public policy). (2) důvod ke zrušení (→set aside) rozhodčího nálezu (→award). (3) důvod k odmítnutí uznání a výkonu cizího rozhodčího nálezu. →second look doctrine. Viz. čl. V. newyorské Úmluvy (→New York Convention). *Nuno rozlišovala veřejný pořádek* (a) tuzemský (→domestic) a (b) mezinárodní nebo nadnárodní (→transnational). **veřejný pořádek**

Q

quære (L) = dotaz, otázka, pochybnost, proč, nač; obvykle: uvozuje v podání, že následující zůstává otevřeno; zde ve významu např. z jakého důvodu, kdo má rozhodnout, podle kterého práva?

Q.C. poradce královny; zkratka pro „Queen Counsel“ v Anglii, obvykle starší barister, který přijal tuto funkci („who has taken–silk“). →S.C.

quadruplicate (F) = →surrebuter, písemná odpověď odpůrce (→respondent), kterou odpovídá na →triplique (F).

quality arbitration: výraz užívávaný pro rozhodčí řízení typu →scratch-and-sniff arbitration, tj. druh komerčního rozhodčího řízení týkajícího se sporu o kvalitu. **rozhodčí řízení kvality**

quantum debetur (L): výše dluhu v penězích, pokud bylo rozhodnuto, že peněžní dluh existuje. *Opak* an debeat(L) = →principle(2).

R

reasoned award: rozhodčí nález s odůvodněním (→reasons). Běžné v mezinárodním rozhodčím řízení (→international arbitration).

reasons: důvody, na základě kterých byl daný rozhodčí nález (nebo procesní usnesení) vydán. *Opak* výrok (→operative part) rozhodčího nálezu (nebo procesního usnesení). →obiter dictum; →dissenting opinion. **odůvodnění**

rebutter = triplique (F) = contrairepica (Esp.): **třetí přípravný spis** (→brief) **žalobce** (→claimant).

Rechtsgespräch (D): **diskuse** o právních otázkách mezi rozhodčím senátem a právními zástupci stran, běžně neformální.

Rechtsmissbrauch (D) = →abuse of right: **zneužití práva**

Rechtsstaat (D) = état de droit (F) = estado de derecho (Esp.): **právní stát**; platí nadřazenost →rule of law.

receptum arbitri (L) = →Schiedsrichtervertrag (D). **příjetí funkce rozhodce**

recital: „whereas clause“, uvozující smlouvu, **preambule smlouvy** (→agreement).

recitals: preamble (E, D): **preambule**

recognition and enforcement: uznání a výkon (1) cizích rozhodčích nálezů →New York Convention. (2) ostatních soudních nebo rozhodčích, tuzemských nebo cizích, rozhodnutí. *Quere* které rozhodné právo platí.

record = →file; zápis, **záznam (z jednání)**

re-cross examination, questioning⊕: druhé **kolo křížového výslechu** (→cross-questioning).

Redfern schedule: souhrnný seznam požadavků pro předložení písemných důkazů, právní argumentace, obrany a judikátů, **Redfernův harmonogram**

re-direct examination, questioning⊕: druhé **kolo výslechu svědka** (→direct questioning).

référé (F): (1) ve Francii zvláštní **předběžné nebo zajišťující opatření**, nařizené obecným soudem před soudním anebo rozhodčím řízením. (2) přebíral: stejně quasi-rozhodčí řízení na základě rozhodnutí rozhodčí instituce (→arbitral institution). www.iccwbo.org

referenceⓈ: (v Anglii) zastaralý termín, označující **rozhodčí řízení nebo arbitráž** (→arbitrationⓈ).
Referentenaudienz (D)Ⓢ: v Curycnu, **předběžná a neprejudiciální diskuse** o skutkových a právních okolnostech, obvykle vedená rozhodčím senátem, za účelem pomoci stranám dospět ke smírnému řešení sporu. →Rechtsgespräch (D).

reframing: (1) v mediaci, způsob komunikace se stranami, na základě které je změněn přednět mediace, aby mohl být posouzen i z jehoho pohledu. (2) volněji: přeformulování otázek anebo stanovisek konstruktivnějším způsobem.

rejoinder = duplique (F) = Duplik (D) = dúplica (Esp.): druhý přípravný spis (→brief) (pokud je podáván odpůrce (→respondent) k odpovědi (→reply) žalobce, navrhovatele (→claimant's), replika

relief requested = →prayer for relief, **žalobní nárok, petit**

remedy = Rechtsmittel (D) = recurso (Esp.): pojem užívaný pro žalobu na zrušení rozhodčího nálezu (→action to set aside) tak i pro odvolání (→appeal), **opravný prostředek**

remission: **vrazení věci** obvykle stejnému rozhodčímu senátu k novému projednání poté, kdy byl nález zrušen (→set aside).

removal of an arbitrator: odvolání rozhodce poté, kdy došlo k odmítnutí rozhodce (→challenge of an arbitrator), jmenujícím orgánem (→appointing authority) nebo obecným soudem provádějícím dohled a kontrolujícím rozhodce, **odvolání rozhodce**. →replacement of an arbitrator.

replacement of an arbitrator: obvykle stejným postupem, kterým bylo provedeno původní jmenování. Podle některých pravidel rozhodčího řízení se použijí různá pravidla, **nahrazení rozhodce**

reply = réplique (F) = Replik (D) = replica (Esp): replika: **druhé podání** (→brief) **navrhovatele** (→claimant).

request for arbitration: = demanda de arbitraje (Esp.): relativně stručné písemné podání adresované druhé straně nebo rozhodčí instituci (→institution), obvykle obsahující návrh na jmenování (→nominating) anebo již jmenování (→appointing) rozhodce / druhého rozhodce (→arbitrator / →co-arbitrator) stranou. Jedná se o první úkon, kterým je rozhodčí řízení zahájeno, obvykle také již se žalobou (→statement of claim), **návrh na zahájení rozhodčího řízení** (pozn. překl. jde o zvláštnost v mezinárodním rozhodčím řízení, kdy je řízení zahájeno také již doručením návrhu na zahájení řízení *protistraně*. Žaloba (→statement of claim) obsahující podrobné skutkové a právní okolnosti, se všemi příslušnými návrhy a dtkazy, může následovat a také obvykle následuje až později.

res judicata (L): zavazující účinek konečného rozhodnutí ve sporu (→dispute) mezi stranami, ke kterému musí být přihlédnuto a který musí být respektován (→recognized), pokud je vydáváno další rozhodnutí mezi stejnými stranami, řešící stejnou předběžnou otázku (→preliminary issue), **překážka věci rozsuzené**

resolution of a dispute: →dispute resolution.

respondentⓈ = défenderesse (F) = Beklagte (D) = demandado (Esp): obvykle upřednostňovaný výraz v mezinárodním rozhodčím řízení pro žalovanou stranu (→defendantⓈ).

restraint of competitionⓈ = **action contrary to anti-trust law**Ⓢ = competition lawⓈ: (např.) jednání v rozporu se soutěžním právem; omezení soutěže.

restraint of tradeⓈ: →restraint of competition.

right to be heard = droit d'être entendu (F) = rechtliches Gehör (D) = derecho a ser escuchado (Esp.): základní zásada řádného procesu (→due process), **právo být slyšen**; právo plně se účastnit rozhodčího řízení.

rights-based: **podle práva** a nikoli podle zájmů (→interests) stran. Při smířím řízení (→conciliation) výraz pro postup, při kterém se koncilátor snaží předvídat výsledek (případného) rozhodčího řízení.

Rome Treaty: **Římská dohoda**: úmluva, která v roce 1957 vytvořila to, co je dnes Evropskou unií.

rule of law: zásada (1) nadřazenosti práva, nikoli libovůle = état de droit (F) = Rechtsstaat (D), **vláda zákona**

rules of law = règles de droit (F) = Rechtsregeln (D): pravidla, která musí být odlišována od zákona. Zahnují pravidla mající právní charakter, avšak nepocházející přímo z daného tuzemského právního řádu. *Příklady*: mezinárodní úmluvy; vzorové zákony; všeobecné podmínky; smluvní vzory; obecné zásady právní (→general principles of law); zásady UNIDROIT (→Unidroit Principles), →lex mercatoria (L), **adv. právní zásady**

S

Sachverständiger (D) = →expert.

S.C. = Senior Counsel / vrchní poradce. V některých jurisdikcích →common law mimo Anglii jde o ekvivalent →Q.C.

scheduleⓈ: (1) písemný souhrn, obvykle ve formě tabulky, různých nároků a protinároků a obrany (→defenses) = →Scott Schedule. →Refrem Schedule. (2) (USA) = harmonogram, časový rozvrh (→time-table). (3) sazebník nákladů rozhodčího řízení (→costs)(1) jako příloha pravidel rozhodčího řízení (→arbitration rules). (4) jakákoli jiná příloha.

Schiedsauftrag (D) = →Terms of Reference.

Schiedsgutachten (D): znalecké posouzení skutkových okolností znalcem jmenovaným soudem (→expert determination).

Schiedsort (D)Ⓢ = →place of arbitration. →seat.

Schiedsrichter (D) = →arbitrator; **rozhodce**

Schiedsrichtervertrag (D): doktrinární názor zastávaný v Německu o založení funkce rozhodce na základě dohody (→contract) mezi stranou a rozhodcem / rozhodčím senátem anebo mezi rozhodcem / rozhodčím senátem a rozhodčí institucí anebo dohody jak se stranou, tak s rozhodčí institucí.

Schiedssprache (D) = **jazyk**, ve kterém se koná rozhodčí řízení (→language of arbitration).

Schiedsspruch (D) = **rozhodčí nález** (→award).

Schiedsverfahrensrecht (D)Ⓢ: rovněž (1) **právo rozhodné pro vedení řízení** (→procedure) před rozhodčím soudem. (2) = →lex arbitri.

Scott schedule (A): písemný přehled ve formě tabulky, obsahující souhrn všech žalobních nároků jedné strany a příslušných stanovisek druhé strany. **Scottův přehled**

scratch-and-sniff arbitration: obrat užívaný pro **nekvální rozhodčí řízení** (→quality arbitration) – doslova: skrípající a vlekoucí se, takto vypadající.

scrutiny of the award: kontrola každého návrhu rozhodčího nálezu zejména jeho odůvodnění, před jeho vydáním a podpisem, vykonávaná Rozhodčím soudem MOK (→ICC), viz čl. 27 Pravidel ICC (→ICC Rules), **schválení rozhodčího nálezu**

sealed offer (v Anglii): nabídka smíru (→settlement) předaná neveřejně rozhodčímu soudu. K nabídce může být přihlednuto při rozhodování o nákladech. Někdy bývá provázena složením peněz "do úschovy" rozhodčího soudu. **neveřejná nabídka smíru**

seat of the arbitrationⓈ: sídlo rozhodčího soudu (→arbitral tribunal)Ⓢ: sídlo určené →lex arbitri (L). **sídlo rozhodčího řízení**

second look doctrine: na základě vedlejšího právního názoru (→dictum / →obiter dictum) amerického Nejvyššího soudu v případě *Mitsubishi* – **teorie**, podle které obecný soud v USA nebude bránit konání rozhodčího řízení v arbitrabilní věci, ale příslušný obecný soud má právo přezkoumat rozhodčí nálezev („second look“) v rámci výkonu (→enforce) nálezů v případě použití →positive public policy, např. aplikace práva na ochranu souleže.

secret du délibéré (F): **zásada (1) neveřejnosti** porady (→deliberation) soudu. →confidentiality of arbitration.

secretariat sekretariát rozhodčí instituce (→arbitral institution). →case officer a další.

secretary: tajemník rozhodčího senátu: osoba někdy ustanovená k řešení různých organizačních záležitostí.

security for→costs: záruka na soudní výlohy *Nemo rozlišova*, (1) na náklady zastoupení strany (→party representation) = *Parteilichensicherheit* (D) a **(2)** na náklady rozhodčího řízení (→arbitration costs) = *cautio iudicatum solvi* (L) = *Prozesskostensicherheit* (D). Stranu lze vyzvat, aby poskytla jistinu na náklady (složením zálohy (→advances) nebo zřízením bankovní záruky pro případ, že by byla závázána tyto náklady hradit.

sentence (F) = **rozhodčí nález** (→award).

separabilityⓈ = nezávislost rozhodčí smlouvy: princip(1), že rozhodčí smlouva (→arbitration agreement) je zásadně nezávislá na dohodě (→contract) na kterou odkazuje anebo na smlouvě (→agreement), jejíž součástí tvoří. **oddělitelnost**.

separate opinion: (a) odlišný právní názor, shodný ve výsledku, ale založený na jiných důvodech nebo (b) nesouhlasný právní názor (→dissenting opinion), vyjadřující jiný výsledek.

setting aside: obvyklý opravný prostředek proti rozhodčím nálezům (→awards). →action to set aside. **zrušení rozhodčího nálezů**

set off: v důsledku (a) projevu vůle nebo (b) zákona, buď hmotně právních (→substance) nebo procesních předpisů. Současně zanikají vzájemné nároky. *Nemo rozlišova* protižaloba (→counterclaim). Často, odpůrce (→respondent) uplatní svůj nárok započtením jako obranu (→defense)(2) a pokud celý nárok započtením nezaničí, je předmětem protižaloby (→counterclaim). **započtení**

settlement: (1) "přátelské" urovnání sporu dohodu, obecně předpokládající určitý ústupek obou stran. (2) někdy synonymemⓈ pro jakékoli řešení sporu, jako v →ICSID. (3) urovnání (sporů) (zaplacením nebo uspokojením dluhu). **smír**

severabilityⓈ = →separability. **oddělitelnost**.

shuttle diplomacy: výraz používaný pro postup mediátora, který projednává věc (→caucuses) s každou stranou zvlášť. **kyvadlová diplomacie**

siège (F) = →seat.

Singapore Arbitration Centre. Státní arbitrážní centrum (rozhodčí soud) v Singapuru. www.siac.org.sg

silk: uznávaný výraz pro →QC.

situs (L): (a) obvykle = poloha budovy, majetku. (b) takéⓈ (možná proto, že slovo zni podobně) sídlo rozhodčího řízení (→seat of arbitration). **poloha, místo**

skeleton argument: (v Anglii) rozhodná skutková a zejména právní tvrzení strany. Obvykle předložena krátce před jednáním.

sole arbitrator = arbitre unique (F) = Einzelschiedsrichter (D): **jediny rozhodce**. V Anglii a podle některých pravidlech rozhodčího řízení (→arbitration rules) obvykle složení rozhodčího soudu (pozn. překl. *obdoba* samosoudce).. *Opak* tříčlenný rozhodčí senát (→arbitral tribunal).

sovereign immunity = **immunita státu** být účastníkem rozhodčího řízení anebo immunita státu vůči vykonatelnosti rozhodčího nálezů. *Quaere* zda a jakým způsobem se lze immunity vzdát.

standing to sue or be sued = **locus standi** (L) = Aktivlegitimation, Passivlegitimation (D): schopnost strany uplatnit anebo se bránit vůči určitému nároku meritorně (pozn. překl. věcná aktivní legitimace anebo věcná pasivní legitimace, daná tím, že strana je účastníkem právního vztahu). *Opak* způsobilost být stranou v rozhodčím řízení = subjektivní arbitrabilitaⓈ (pozn. překl. aktivní legitimace nebo pasivní legitimace, daná pouze tím, že strana je účastníkem rozhodčího řízení).

standstill agreement (USA) = (Velká Británie) **breather**: dohoda mezi (možnými) stranami soudního sporu zdržet se jednání během dohodnutého období.

stare decisis (L): důvod rozvoje precedenčního práva. anglo-americký princip(1), že soud je vázán právem, nalezeným rozhodnutími soudu stejného nebo vyššího stupně. **zásada závaznosti precedentů**

state court: (1) jakýkoli soud v soudním systému také nazývaný také běžný soud (ordinary courtⓈ). *Opak* rozhodčí senát. (2) v USA: a court of the state – příslušný soud ve státě federace. *Opak* Federální Court (Federální soud). **obecný soud**

statement of claim: = **žaloba** (→complaint). *Obdoba*: Písemné podání obsahující žalobní odpověď (→defence), →answer; →reply atd.

statement of costs: vyčíslení nákladů strany na zastoupení.

status (L) of arbitrator: **právní postavení rozhodce** (→arbitrator), věcně možné immunity. →Schiedsrichtervertrag (D).

statute of limitations = →prescription (také F) = *Verjährung* (D): zákonné pravidlo (→rule of law) vedoucí k zániku možnosti uplatnění nároku (nikoli práva samotného) uplynutím času (= limitation period). **promlčení**.

statutory interest: = *legal*Ⓢ interest: **právní zájem**, stanovený zákonem (→statutory law).

statutory law: část právních předpisů, zakotvených v zákonech nebo v jiných právních předpisech. **psané právo**. *Opak* zvykové právo (→common law)(1), →equity(1).

stay of proceedings = *Sistierung* (D): **přerušeni řízení**: může být nařízeno rozhodčím soudem, v některých jurisdikcích obecným soudem (→state court) podle sídla (→seat) rozhodčího řízení.

stipulation: dohoda stran o skutkových nebo procesních záležitostech.

Stockholm Arbitration Institute of the Stockholm Chamber of Commerce: (Arbitrážní institut (rozhodčí soud) obchodní komory ve Stockholmu) vedoucí stálá rozhodčí instituce ve Stockholmu, Švédsku. www.chamber.se

substantive law: = *droit applicable au fond* (F) = *Sachrecht* (D): hmotné právo, kterým se řídí hmotněprávní postavení stran. *Opak* →procedural law. hmotné vs. procesní (→substance v. procedure): →*private international law*. **rozhodné (hmotné) právo**

substance v. procedure: podstatná charakteristika otázky v případě kolize právních řádů (→conflict of laws) i v jiných oblastech práva. V soudním sporu se procesní otázky (→procedural questions) řídí →lex fori; v rozhodném řízení jsou tyto otázky dohodnuty stranami nebo stanoveny rozhodčím senátem. **hmožné vs. procesní** (pozn. překl. i v případě rozhodného řízení strany i rozhodčí senát musí dodržovat lex fori, tj. procesní pravidla, kterými se rozhodčí řízení vždy také řídí). Viz. § 34 zákona o rozhodčím řízení (→English Arbitration Act) 1996.

summation: shrnutí důkazního řízení. často spojený s právním rozbořem. Obvyčejně ústní. Může být nahrazen písemným podáním →post-hearing briefs. **závěrečný návrh**

supersede (výslov jak *psáno*) = replace: **nahradiť**

surrebuter = quadruplicate (F) = **stručné shrnutí** (→brief) **odpůrce** (→respondent) odpovídající na →rebuter.

suspensive effect: odklad možného výkonu (→enforceability) rozhodného nálezů (→award). v důsledku rozhodnutí obecného soudu. **odkladný účinek**

Swiss Chambers: Obchodní komory v Basileji, Bernu, Ženevě, Lausanne, Lugānu a Curychu, které organizují systém institucionálního rozhodného řízení (→institutional arbitration) dle švýcarských pravidel rozhodného řízení (→Swiss Rules). **Švýcarské obchodní komory**

Swiss Rules: Swiss Rules of International Arbitration. Švýcarská pravidla mezinárodního rozhodného řízení. www.swissarbitration.ch

T

taking of evidence: veškerá opatření rozhodného senátu vedoucí ke zjištění skutkového stavu věci.

dokazování, důkazní řízení

TAS (F) = Tribunal Arbitral du Sport → **CAS**. www.tas-cas.org

Tenor (D): →operative part, **výrok rozhodného nálezů**

terms of appointmentⓈ: →Constitution Order.

terms of reference (I) = acte de mission (F) = Schiedsauftrag (D) = acta de misión (Esp.) = atto di missione (I): **vymezení předmětu řízení** – úvodní dokument, vydaný rozhodčím senátem po konzultaci se stranami. V rozhodčím řízení MOK (→ICC arbitration) je úvodní dokument připraven rozhodčím senátem a podepsán jím a stranami (viz. čl. 18 →Pravidel ICC Rules). (2) někdyⓈ = Experteninstruktion (D): zadání (formulace otázek) znalci jmenovanému senátem (→tribunal-appointed expert).

testimony: = témoignage (F) = Zeugenaussage (D) = testimonio (Esp.): v Anglii a USA – důkazy(2)Ⓢ: ústní odpovědi svědků na otázky. Předpokládá se, že svědectví bude čestné, tj. subjektivní pravda, celá pravda a nic než pravda, **svědecká výpověď**

three-person arbitral tribunal = Dreierschiedsgericht (D): v mnoha systémech běžná sestava rozhodčeho senátu / soudu. **Opak** →sole arbitrator. **tříčlenný rozhodčí senát**

time limit: lhůta = (1) konečná lhůta (→deadline). (2) k zahájení rozhodného řízení, k vydání nálezů. Nedoporučuje se.

time-bar: →prescription = →statute of limitations. **Otázka je, co je omezeno, (a) právo, (b) nárok, (c) opravný prostředek? překážka času**

time-table action sheetⓈ: = →calendarⓈ = →scheduleⓈ: = v podobě soupisu anebo tabulky dosavadních i budoucích úkonů senátu v rozhodčím řízení. Viz. čl. 18 Pravidla MOK (→ICC Rules) – předběžný časový plán. **rozvrh (činnosti) soudu**

toling agreement (USA): omezení plynutí času stanoveného zákonem po dobu jejího trvání. **dohoda o přerušení anebo o pozastavení promlčecí lhůty**

fort = protiprávní jednání = mimosmluvní odpovědnost: zakládá soukromoprávní odpovědnost, nikoli smluvní, ze zákona; rovněž z nebalosti. **delikt**

trade arbitration: spor, ve kterém strana v rámci mezinárodního obchodu uplatňuje nároky z titulu znevýhodnění v cizím státě →WTO; →NAFTA. **obchodní rozhodčí řízení**

trade tribunal: rozhodčí senát / soud, povolány k rozhodnutí obchodního sporu (→trade disputes).

trade usages: obvykle k nim rozhodčí soud přihlíží. viz. čl. 17 Pravidel ICC. **Quere** v jakém rozsahu. **obchodní zvyklosti**

transcript: verbatim (L): slovo od slova) přepis vyhotovený zapisovatelem, (a) určitý čas po ústním jednání nebo (b) v průběhu noci anebo (c) jako současný zápis ústního jednání, umožňující případné úpravy. **zápis o ústním jednání**

translation: překlad písemného textu. **Opak** tlumočení ústního přednesu. V některých státech působí úřední nebo mistopřiseční překladatelé, kteří poskytují autorizované překlady (→certified translation) (o jejichž správnosti lze mít pochybnosti).

transnational: někdy užívaný výraz jako mezinárodní (→international) na rozdíl od výrazů vnitrostátní (→national) nebo vnitrostátní, tuzemský (→domestic). **nadnárodní**

transnational public policy: veřejný pořádek (→public policy) skutečně mezinárodní povahy. **nadnárodní veřejný pořádek**

tribunal-appointed →expert: **znalec jmenovaný senátem:** používá se obvykle v řízeních povahy kontinentálního práva (→civil law-style)(2).

triplicate (F) = rebuter / triplika (výraz common law): další odpověď žalovaného (→brief) k podání žaloby (→claimant).

TRO = Temporary restraining order: (v USA – zvláštní předběžný soudní příkaz vydaný bez účasti stran (→ex parte) obecným soudem (→state court) (1) zakazující stranám činit určité úkony po dobu, dokud není vydán předběžný soudní příkaz (pozn. překl. typu zajišťujícího opatření, např. k zajištění důkazu, jako mimořádný prostředek, s krátkou dobou trvání, obvykle pokud hrozí nenapravitelná újma).

trone commun (F): typické instituty, které jsou v rozdílných právních systémech společné, protože vycházejí ze společných historických kořenů.

truncated arbitral tribunal = tribunal arbitral tronqué (F) = Rumpfschiedsgericht (D): rozhodčí senát, ve kterém některý člen (rozhodce) chybí a ještě nebyl doplněn. **Quere,** zda za určitých podmínek, zejména pokud jeden z jeho členů úmyslně rezignuje, může takový rozhodčí senát přijímat rozhodnutí, **neúplný rozhodčí senát**

U

ultra petita (L): rozhodnutí ultra petita jde nad rámec žalobního nároku (→prayers for relief).

umpire: (1) v anglo-americké tradici, zejména v námořních a komerčních rozhodčích řízeních, rozhodce vybraný dvěma spolurozhodčí (→co-arbitrators), kteří nejsou schopni dospět k dohodě o rozhodčím nálezů (→award), **vrchní rozhodce, předsedající. Nuno oddisovat** →presiding arbitrator. (2) →char in v rámci →mini-trial.

UN Übereinkunft (D) = New Yorker Konvention (D) = →New York Convention.

unequivocal: požadavek určitosti vyžadovaný obvykle v případě doložek volby práva (→choice-of-law-clauses), →exclusion agreements, →waiver agreements a při výkonu dalších pravomocí plynoucích z →lex arbitri (L), **jednoznačný, jasný**

UNCITRAL = United Nations Commission on International Trade Law (Komise OSN pro mezinárodní obchodní právo). V jejím rámci byly vypracovány (a) →New York Convention, (b) →Model Law of International Arbitration (Vzorový zákon o mezinárodním rozhodčím řízení), který byl přijat s určitými nepodstatnými změnami v řadě jurisdikcí světa. (c) →UNCITRAL Arbitration Rules (Pravidla rozhodčího řízení UNCITRAL), soubor jednotných rozhodčích pravidel pro rozhodčí řízení ad hoc, využívaných celosvětově anebo i v rámci institucionálního rozhodčí řízení. (d) UNCITRAL Notes on planning arbitral proceedings (UNCITRAL návod k plánování rozhodčího řízení). (A) Model law on electronic commerce (Vzorový zákon o elektronickém obchodu). (f) Conciliation Rules (Smírčí pravidla). www.uncitral.org

unconditional appearance: podrobení se pravomoci rozhodčího soudu bez vnesení námitek proti ustavení soudu (→constitution) nebo proti pravomoci (→jurisdiction) ve stanovené době nebo stádiu řízení, což zakládá pravomoc rozhodčího soudu nezávisle na existenci rozhodčí smlouvy, **uznání pravomoci**

unerlaubte Handlung (D) = →tort, **protiprávní jednání**

Unidroit = International Institute for the Unification of Private Law, Rome, Institut vydal Principles of International Commercial Contracts (Zásady mezinárodních obchodních smluv Unidroit), 1994, 2005. www.unidroit.org

US-Iran Claims Tribunal: Soud pro řešení sporů mezi USA a Iránem: specializovaný mezinárodní soud v Haagu, který se řídí upravenými →UNCITRAL Arbitration Rules.

USD = United States Dollar(s).

V

vacate = zrušit (→set aside), **vacatur** (L): "nálezež" je zrušen, výsledek úspěšné žaloby na zrušení (→action to set aside) rozhodčího nálezu.

VAT = Value added tax = impôt sur la valeur ajoutée (F) = Mehrwertsteuer (D) = impuesto sobre el valor añadido, impuesto al valor agregado (Esp.) = imposta sul valore aggiunto (I), **DPH, daň z přidané hodnoty**

venire contra factum proprium (L): konat v rozporu s vlastním jednáním, chování v rozporu se zásadou (I) dobré víry (good faith), →stoppel.

vening: umožnit straně projevit svůj hněv nebo jiné emoce. Někdy povoleno na začátku řízení. **dát volný průchod citům**

venue: místo, kde se koná setkání rozhodčího senátu, obvykle konkrétní adresa, např. hotelu. Bez právního významu. **Opak sídlo** (→seat) rozhodčího řízení.

verbatim (L) **transcript**: →transcript.

Verfahrensrecht (D) (D): →Schiedsverfahrensrecht (D) (D).

Verjährensvertrag (D) = →stolling agreement.

Vertragsstrafe (D) = →penalty.

Verwaltungsrat (D): (1) představenstvo, **správní rada**. (2) člen představenstva, **správní rada** →director.

Vienna Convention: Vídeňská úmluva, (the Vienna) →Convention on the International Sale of Goods: Vídeňská úmluva o smlouvách o mezinárodní koupi zboží, 1980, →CISG.

Vienna Rules: (Vídeňská) pravidla rozhodčího řízení (→arbitration rules) (→Austrian Economic Chamber in Vienna) Rakouské obchodní komory ve Vídni. www.wk.or.at

voie directe (F): v případě, že strany neprovedly volbu práva (→choice of law), objektivní způsob (→objectively) určení rozhodčího hmotného práva bez použití kolizních pravidel. **Opak voie indirecte** (F): systém, kterým rozhodčí soud nejprve nalézá použitelná pravidla mezinárodního práva soukromého (→private international law), podle kterých je pak určeno platné hmotné právo (→applicable substantive law).

W

waiver agreement: (v Belgii, Švédsku a Švýcarsku): dohoda pouze etických stran (nikoli tuzemských), kterou jsou vyloučeny veškeré opravné prostředky (→remedies) (→appeals) vůči všem rozhodčím náležům v budoucnu, vydávanými v sídle (→seat) rozhodčího řízení.

Washington Convention = →ICSID Convention. www.icsid.org

wheras clause: obvyklý výraz pro úvodní část listiny, **preambulé** (→recital).

wild cat arbitration = →copy-cat arbitration, **napodobenína rozhodčího řízení**

win-win: pojetí, kdy strany uzavřou smír (→settlement)(1), kterým každá získá nějaké výhody, než při řešení soudním rozhodnutím (→adjudicated), kdy obvykle jedna stran zvrhne a druhá podlehe. **Opak** →zero-sum game.

WIPO = World Intellectual Property Organization (Světová organizace duševního vlastnictví), v Ženevě, specializovaná agentura OSN. Nabízí (a) systém institucionálního rozhodčího řízení (→institutional arbitration), (b) rozhodčí řízení o doménových jménech (→domain name arbitration). www.arbitr.wipo.int

witness conferencing: slyšení několika svědků najednou tak, aby jejich odpovědi mohly být na místě konfrontovány.

witness statement: často se používá namísto přímého výslechu (→direct questioning) nebo křížového výslechu. Obvykle jde o odpovědi na otázky, řázené chronologicky, vzestupně číslované. Viz. čl. 4 Pravidel IBA o důkazním řízení (→IBA Rules of Evidence). **písemné svědecké**

writ (D): občas nesprávně užíváno pro písemné podání (→written submission).

written submission: = brief = written pleadings = mémoire (F) = Rechtschrift (D) = schriftliche Eingabe, Schriftsatz (D): obsahující skutková a právní tvrzení a návrhy na provedení důkazů, spolu s přípojenými listinnými důkazy (→documents), **písemné podání**

writing: předepsaná forma např. pro platnou rozhodčí smlouvu (→arbitration agreement). **Quere** co přesně musí mít písemnou formu (text)? podpis? nabitka? přijetí? a za jakých podmínek může být požadavek splněn nebo nahrazen ústním prohlášením, nepochybným projevem vůle nebo elektronickými prostředky, **písemné**

WTO = World Trade Organization (Světová obchodní organizace) v Ženevě. Má svůj vlastní systém řešení sporů. www.wto.org

Z

Poznámky:

zero-sum game: situace, ve které není prostor pro řešení pojeticm vyhra-vyhra (→win-win), protože každé penny vyhrané jednou stranou ztráci nutně strana druhá.

zone of agreement: rozsah možných podmínek smíru (→settlement) v jejichž rámci může být konkrétní spor (→dispute) vyřešen.

Zurich Chamber of Commerce: Obchodní komora v Curychu: organizuje systém institucionálního rozhodčího řízení (→institutional arbitration) spolu s dalšími švýcarskými komorami (→Swiss Chambers), www.zurichcci.ch.